

ANTONIUS
DE ARENA

PROVENÇALIS
DE BRAGARDISSIMA
villa de Soleriis

AD

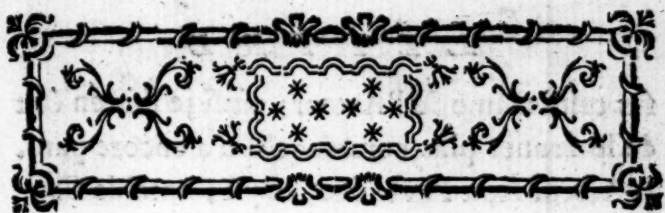
SUOS COMPAGNONES,

*Qui sunt de persona friantes,
bafas Dansas et Branlos prac-
ticantes, nouvellos perquam plu-
rimos mandat.*

—
LONDINI.

1758:

LETTRE
DE L'ÉDITEUR
A M * * *.

MONSIEUR,

Je réponds à vos désirs en donnant au Public les Poësies contenues dans le présent Volume. Vos vœux sont remplis, & vous devez être satisfait de mon attention à vous obliger.

J'ai lû , comparé , les différentes éditions d'Antoine Arena ou des Arens ; on m'a communiqué un manuscrit de cet Ouvrage , copié

L E T T R E

sur celui même de l'Auteur , ainsi je suis en état de le donner plus correct qu'il n'a encore paru. L'Auteur étoit Poëte Provençal , natif de Souliers, Diocèse de Toulon ; il mourut en 1644.

Dans une ancienne édition on lit après le le titre , les vers & les paroles suivantes :

Leges dansandi sunt hîc , quas fecit Arena

Bragardissantus , atque solatus homo.

Omnia scire bonum est , utavis dùmmodo rectè

Inter prudentes , omnia tempus habent.

His posterioribus diebus grassis augmentatus , & à mandatis Cornardorum abbatis yo , de Rothomago , in lucem envoyatus Liber.

J'y joins le Poëme Macaronique de Remi Belleau, Poëte François , natif de Nogent-le-Rotrou , & mort à Paris en 1577. Il représente naïvement les désordres de la guerre qu'il décrit. Vous devez en faire d'autant plus d'estime , que c'est le premier Poëme de cette nature qui a été donné en notre Langue : car celui d'Antoine Arena approche plus du Provençal que du François ; & ceux de Merlin Coccaie sont italiens.

DE L'ÉDITEUR.

Je termine le tout par l'éloge funébre de Michel Morin, cet *omnis homo*, si connu, si original, & dont les descendans ou les imitateurs fourmillent aujourd'hui parmi nous.

Macaroni, comme vous le sçavez, Monsieur, est un mot italien. C'est le nom d'une sorte de mets composé de farine & de fromage qu'on cuit dans le pot avec la viande ; les Italiens en sont fort friands. De-là vient *Macaronique*, qui est le nom d'une poésie burlesque, composée de mots Latins alterés, estropiés, ou de mots des Langues vulgaires, auxquels on donne des terminaisons Latines. *Macarone*, en Italie, se dit pour plaisant, grossier, rustique ; ainsi *poésie macaronique* signifie une *poésie* plaisamment grossiere. Le plus fameux Poëme de ce genre est celui de Théophile Folengi, Bénédictin, qui le publia au quinzième siècle sous le nom de *Merlin Coccaie*. On a remarqué que le caractere plaisant dans la populace de chaque pays, a été désigné par le nom de l'aliment favori de la Nation. Ainsi les Italiens appellent les Plaisans de cette espèce, *Macarone* ; les François, *Jean Potage* ; les Anglois, *Jacques Poudings* ; les Hollandois, *Piekle Harengs*.

LETTRE DE L'ÉDITEUR.

Je me flatte que l'édition vous plaira autant par l'exactitude que par la beauté du papier & des caractères. J'ose dire que c'est un petit chef-d'œuvre. Ces Poësies méritent d'être reçues favorablement du Public, & de faire l'amusement des gens de Lettres.

J'ai l'honneur d'être,

MONSIEUR,

Votre, &c.

LIBRARIUS
GARDISSIMIS DANSATORIBUS
DE FRANCIA.

QUONIAM fagi homines de tempore præterito studentes scrutantes utrasvis scripturas dixerunt, quod oporteat reddere computum de omni parola otiosa, & quod pro entretenamento nostræ vitæ, non fuit, nec est hodie melior *Recipe*, quàm benè vivere & lætari: nam ut dicit Salomon, *Spiritus tristis defficit ossa*: ac facit ut in tempore guerrarum plures tumbent in melancolia de qua vix escapare possent, (ut quidam affirmant) nisi præstò occureretur. Hac de causa & ut post pascha regosiretis & gaudeatis ad invicem vobis præsentò hunc novum Librum M. Antonii de Arena, qui præter guerram de Roma Neapolitana & Genevensi, scripsit in eleganti stilo, usum & formam dansandi branlos & gaillardas, per quas fit motus corporis, qui per se est calefactivus, inflammans

jecora bragardissimorum juvenum ad amorem damicellarum; & facit sapius ut delicta juventutis & ignorantias non meminerint entretenendo illas, *sous la feuille*, & faciendo *la cabriole pour l'amour d'elles*, quod malè placet controlantibus dansas, quibus una semel certada Micella francesca respondit, [quod inter ludos recreationis non fuit, nec qui magis recreet vel alleget spiritus hominis quàm dansa: & quod difficiliter mensura & cadensa intrant in testam lourdantis & quòd illa tantummodo possunt reddere hominem benè compositum & resolutum in suis factis & desseignis. Dicebat præterea quod si esset mortua & audiret sonitum alicujus instrumenti musici, vellet resurgere & adhuc semel balare, cum illud sit proprium generis feminini.] Certè qui dansas ignorat laissant retrò *les fillettes* quæ in banquetis dansare desiderant, non est amore dignus. Quapropter (gaudi lectores & vos bragardi juvenes) ne in earum malam gratiam tumbetis libellum nostri Arenæ practicate; & nobis (de eo quod renascitur) gratiam habetote. Est enim facetissimus & ad stylum Merlini Cocaii Poëtæ macaronici compositus,

ANTONIUS DE ARENA,
magnifico avunculo suo, domino Antonio Viallo,
Doctore Medicinæ bene merito, felicissimam
urbem Axitanensem in Vasconia habitanti.

I Nter mortales, medica venerabilis arte,
Quos tenet ingenti terra benigna sinu;
Cui debet multum foelix Vasconia terra,
Et patriæ nimium, terra beata fuit:
Cæsareis positis libris, mea musa cupivit
Orphæis resonent, ut mea plectra modis.
Nam licet interdum genialem ducere vitam,
Quando voluptates tempora læta ferunt.
Nunc quia frondosi revirescunt undique saltus
Et magnum festum conficit omnis homo.
Venit pulchra dies, & venit amabile tempus
Quo juvenes choreas, tripudiare solent.
Propterea medicæ tutum virtutis asylum,
Perlepidos cantat musula nostra sales,
Quos tibi descripsi, noscas, ut, avuncule, quantum
Care, tui nostro pectore regnat amor.
Nunc ad te properant nostri monumenta laboris:
Hinc velut ad numen, missa libenter eunt.
Sumito parva licet; minimo quoque, minima gaudent:
Accipe, sic voti spes tua compos eat.

ANTONIUS DE ARENA,
*Solariensis in florentissimo studio Ave-
nionensi studens, suis amantiſſimis ſociis,
ceteriſque lectoribus.*

CUM animadvertererem quàm plurimos bra-
gardos juvenes graviter errare in via danſa-
rum, ignorantiae eorum ſuccurendum exiſti-
mavi, ut honorem contingerent, & hilariter
viverent: quoniam atteſtante Capitaneo Legis-
tarum Bartolo, in præmio trium librorum Co-
dicis: *Omnes gaudentes floridam ætatem fa-
ciunt: & triſtis animus oſſa deſſiccans quando-
que in mentis periculum trahit*, neque enim ſem-
per legali ſtudio vacandum eſt: Videmus enim
plures, quorum mentibus, ſtudii aſſiduitas fu-
rorem generat, & neſcio qua mentis caligine
capti delirant. Cavendum eſt igitur nobis ne in
vulgare proverbium incidamus: *Parùm ſtringit,
qui nimiùm amplectitur*. Nimirum cauſam ceci-
nit Ovidius in Epistoſis:

Quod caret alterna requie, durable non eſt,

Hæc reparat vires, feſſaque membra levat,
Arcus & arma, tuæ tibi ſunt imitanda Dianæ;

Si nunquam ceſſes tendere, mollis erit,

E P I S T O L A.

v

Et Cicero Oratorum princeps, in libro de Officiis: *ludo & joco uti licet: sed tunc, cum gravibus seriisque satisfecerimus rebus.* Et Stoicus ille Cato.

Interpone tuis interdum gaudia curis.

Lætandum etenim est, cum tempus postulat, aut res.

Cum igitur nunc se offerat hilarissimus mensis Maius, quo tempore omnes populi voluptati, & gaudio, lætitiæ, & omni solatio indulgere solent, ut inquit gloss, & ibi Doctores in l. unica. C. de mayautma, lib. xi. tunc enim apparent herbæ, frondesque virentes: & garritus avium corda hominum lætificantes, Bononiæ, & in nostra Provençia, ac hinc Avenione in viis reginas pro solatio faciunt, quas viri coguntur osculari. Item in dicto mense Maio, amasii in signum amoris & solatii causa amicarum altissimas arbores plantare solent: quas *Maïos* appellant. Quare a sapientibus non videbor incautus si temporis opportunitatem secutus, lætitiæ & jucunditatis gratia, in medium nunc aliquid pro solatio omnium afferam: exemplo gloss. in l. agraria, ff. de term. mor. quæ dicit *Distingue tempora, & concordabis scripturas.* Volui itaque hanc arduam & difficilem materiam dansarum, alacri animo, isto jucundo tempore

a iij

tractare : ut quod a nullis unquam scriptoribus commendatum fuerat , aut si quid erat (perperam & indigestè conditum) apertè posteris traderem. De hac enim materia solet id dici per Doctores quod habetur per Accurtium *in lib. iij. ff. de verb. oblig. miranda novitas , subtilis subtilitas , quis eam reminabit ?* Et solebat dicere Dominus Paul. de Cast. de ista materia , cùm reperisset eam difficillam in *l. Pomponius in secunda ff. de neg. gest. Or sufficit le multo difficile & speculativo advertatis quæ vel dio che seno anni quadraginta cinque chio danso , & hora quosta materia ma dato fatiga como commençasse ,* Adesso io ve dico : bisogna se studia chi vuole sapere. Igitur vos hujus rei studiosi quicquam scire cupiveritis , pro viribus invigilate : nec transitorio studio ut animi more desidum studentium , qui lecturas suas malè & sicco pede repetunt : dicit glossa , *in paragraph. in aut de questo , & dum Doctorem legentem audiunt , ab illius dictis animum avertunt : & male intenti castra in Hispania ædificant & tegulas domûs numerant ,* dicit glos. *in l. unica. C. de stud. lib. veb. ro. lib. xj.* Neque enim sufficit in studio manere , sed oportet studere. arg. text. *in l. si quis ante*

EPISTOLA.

vij

& ibi Jasin sexto notabili. ff. de acquir. poss.
 & dicit glossa in l. unicuique, de proxi. sacro.
 scri. lib. x. C. quod non sufficit diu sterisse in
 studio vel in scholis, sed bene & laudabiliter
 studuisse. Etiam dicit text. in c. gloria Episc.
 copi xij. q. ij. quod non sufficit fuisse Hiero-
 solymis ubi est sepulchrum Christi: sed Hiero-
 solymis bene & laudabiliter vixisse, laudan-
 dum est. Ergo vos nunc summa ope alacrique
 studio, instar legum, has dansas nostras acci-
 pite, & vosmetipsos eruditos ostendite, ut spes
 vos pulcherrima foveat. Hæc enim materia vos
 frequenter oblectabit maximè cum in toto cor-
 pore juris civilis nulla reperiatut utilior nec
 practicabilior: hæc enim singulis diebus de fac-
 to contingit: & circa ea quæ sunt quotidiana
 nos diligenter advertere suadet Jurisconsultus in
 l. legavi in princip. ff. de liber. lega. Quemad-
 modum sanctissimæ leges non permittunt quen-
 quam vivere in paupertate: neque mori in an-
 xietate juxta. tex. in par. si in fi. auth. de hæ-
 red. & sal. sic istæ nobilissimæ dansæ non per-
 mittunt quenquam vivere in dolore, in tristitia,
 nec in melancolia: imò semper reddunt homi-
 nem jucundum, hilarem & gaudentem. Quare
 in præsentiarum, huic scientiæ diligenter nava-

te: & si quicquam incultum, rude ac ignarum laboraverimus, hoc non ignorantia, sed hujus scientia difficultati ascribendum censeatis. Etenim quæ maximè difficilia sunt, solent interpretes, sermone trito ac penè vulgari declarare ne quod ignotum & obscurum est, ignarius & obscurius reddere videantur: inquit tamen etiam gloss. in l. consentaneum, C. quomodo & quando judex, quod humanum est peccare, sed diabolicum est perseverare: & est text. in l. ij. ff. si quid autem. C. de vete. jur. enuclear. quod in omnibus benedicere, & in nullo claudicare potius est divinitatis, quàm humanitatis. Valete.

N A R R A T I O.

O MNIS quæ a ratione suscipitur de aliqua re institutio , debet à definitione proficisci , ut intelligatur quid sit id de quo disputatur. Ita inquit Tullius , Romani eloquii maximus auctor , offic. lib. 1. & ita sentit Jurisconsultus in l. 1. ff. *si cerpeta*. Licet tamen omnis definitio in jure sit periculosa , l. *omnis definitio* , ff. *de re. jur.* adeo ut nulli doctores bassæ dansæ definitionem aggredi hactenus fuerint ausi , ego tamen inter Doctores dansantes minimus , dabo definitionem , quæ judicio Doctorum citramontanorum & ultramontanorum , non erit periculosa , imò tuta : quod non erit mirum propter gl. in l. *Gallus* , ff. *de liber. & posthum.* quæ dicit , *quantò juniores tantò perspiccaciores*. Quare volente Deo , ad dictam definitionem ipsius dansæ me converto.

QUID SIT DANSA.

QUID est danſa ? Eſt una groſſiſſima conſolatio , quam prendunt bragardi homines cum bellis garſis ſive mulieribus danſando , chorifando , fringando , balando , de corpore gayo & friſco , quando meneftrius , carlamuarius , loutarius , juglarius , tamboniarius , baſſas & hautas danſas , tordiones branlos , maringalas & alias ſautarellas tocat , ſiblat , carlamuat , ſifrat , tamborinat , harpat , rebecat , floutat , joudat , organat , cantat de gorgia , de carlamuſa clara , de carlamuſa furda , de flouta de tribus pertuſis , & de flouta de novem pertuſis , de fifro , de ribeco , de harpa , de lobaiſo , de doſayna , de calamia , de trompetis , de corneto , de claverio , de organis , de eſpineta ſola , de ciſtro ſolo , de eſpineta organifata , de manicordio , de eſcachorio , de chiplachaplo , de ſonſonia , de calamela , de ſacabotis , de viola , de guiterra , de lendo , de clavicordio , de ſauterio , de tamborino , de timbalis , de cimbis , de coro , de flaviolo : & ſic de aliis inſtrumentis , ſi qua ſunt ſimilia per totam rubricam. ff. de fide inſtrumentorum.

DEFINITIO DANSÆ.

DECLARO istam definitionem. Dixi quoddanſa eſt una groſſiſſima conſolatio , quam prendunt homines danſando cum bellis garſis ; intellige quando danſamus à l'uſanſa de Franſa & de Provenſa : nam in omnibus partibus Franciæ , & Provençiæ , homines danſant publicè in domibus & in plateis & per carrerias , ſimul cum mulieribus , tenendo eas per manum : ſed in Hiſpania & in Italia , ubi ſunt homines multum jalofi ſive zelotipi , homines nunquam aut rariſſimè , danſant cum mulieribus : ſed homines ſoli cum hominibus danſant : la quala cauſa eſt una groſſiſſima truſſa & begerria , imò (quod eſt peius ,) puellæ nobiles & de eſtoſſa , quæ non ſunt maritatae , quaſi nunquam exeunt extra domum. O ! beata Francia. O ! Bragar-diſſima Provençia quæ eſt patria plena bonitate , caſtitate , & ſanctitate ; & ideo , quia eſt païſus ſanctiſſimus , plenus bonis gentibus , plures ſancti & ſanctæ voluerunt habitare in noſtra Provençia ; & primò ſancta Anna mater Virginis Mariæ ; & eſt in civitate Atenſi. Secundò Maria Jacobi & Salome ſorores Virginis Ma-

riæ quæ sunt in civitate dicta, Lasmarios, juxta mare posita. Item diva Maria Magdalena quæ est reverata honorificè in civitate de Sancto Maximino; ubi est etiam una ampula, plena de sanguine Jesu Christi, quem in die Veneris sancta, videbis perfectè rubeum: item sanctus Lazarus est reveratus in triumphantissima civitate Marsiliensi: item sancta Martha, quæ est reverata multum fusissimè in civitate Tharascokensi. Item, caput beati Antonii, quod singulis diebus facit magna miracula, & est reveratum in bragardissima civitate Arelateni: & sunt plures alii sancti in nostra Provincia quos hîc, causa brevitatis, prætermitto.

INTENTIO ARENÆ.

ITEM declaro: Dixi quòd *danſa*, est *grosſiſſima conſolatio*, quam *prendunt homines danſando cum mulieribus*: non intelligas, quòd homines capiant voluptatem & ſolatium propter puellas, nec puellæ propter homines, cogitando ad incarnationem, quia eſſet peccatum, ſed intellige, quòd capiunt conſolationem & gaudium propter alacritatem & allegriffiam ſive melodiam ſoni, quem facit flouta & carlamuſa,

M O N I T U M. xiij

quando tocantur & sibilantur : nam quemadmodum bonum vinum purum lætificat cor hominis , ut dicit gloss. in 1. ff. de peric. & commod. rei vendit. ita gaya dansa est alegra & lætificat corda hominum , & dansa de se sola , non est mala nec prohibita , prout videmus singulis diebus de facto : imò est consuetudo præscripta inter gentes : nam populus usus est bona fide choreis sive dansis toto tempore , de quo non extat memoria hominum in contrarium & talis consuetudo vim legis obtinet ; *textus in l. paragr. ibid. Vetustatem vim legis obtinere. ff. de aqua pluvia arcenda cum simili.* Sed si dansando cum mulieribus cogites ad malum , erit peccatum , & illud non erit de materia dansandi sive choriandi , sed extra materiam. Nam sicut ars notariatûs facta prout debet fieri , est bona & approbata , ita quando notarius committit falsitatem , est mala & prohibita , & illud non dicitur de arte notariatûs , sed extra artem. Item ars apothecariatûs est bona , quando est facta prout debet fieri : sed quando apothecarius fraudat medicinam , ponendo unam droguam pro alia , putà *falsò qui pro quo* , illa tromperia vel falsitas , non dicitur de arte Medicinæ nec Apothecariatûs , sed extra artem & sic est de dansis & de aliis arti-

bus : Nam si danſes cum bellis puellis , & cogites ad malum , & continues in illa mala cogitatione , peccas , & Dominus Chriſtus ſe corrouſat : ſed ſi non cogites ad malum , vel non continues in illa cogitatione quam primo habuiſti , non peccas , quia quandoque animus invitùs polluitur pravis cogitationibus *quia primi motus non ſunt in poteſtate hominis* : & ſecundum ſacram ſcripturam , & ſecundum jus canonicum & civile eſt permiſſum unicuique reſpicere bellas ſœminas & garſas , dummodò reddat humiles gratias omnipotenti Deo , qui fecerit tam bellas creaturas , & ita ego facio cum reſpicio eas oculo caritativo , de drito & de traverſo , ſicut conſcientia mordet.

REVERENDISSIMO
IN CHRISTO PATRI
DOMINO MEO

BARTHOLOMÆO PORTALI,

*Trojanensi Episcopo, Lugdunensique Suffraganeo, Novellas de guerra Romana
& pluribus aliis gentilessis, Antonius
de Arena Mandat.*

O ! Deus omnipotens, Fortunam quando tuabis,
Quæ fuit in guerra nunc inimica mihi?
Perdere garfetas omnes fecitque cavallos,
In campo Romæ, quando batailla fuit.
Atque ego pensabam personam perdere caram:
Sed bene gardavit tunc mea membra Deus.
Nam Christum Dominum de grando corde precabam.
Et sanctam Matrem fortiter atque suam,
Omnes & sanctos & sanctas de paradiso:
Grandus devotus atque fidelis eram.

Dum timet unus homo , quòd mors non occidat ipsum ,
 Sanctus sanctus adest , rescipiendo Deum.
 Passato lo malo , post è gabato lo sancto ,
 Non curat nimium rursus amare Deum.
 De tali guerra non escapare putabam ,
 Et mihi de morte granda paôra fuit.
Pou pou , bombardæ de tota parte petabant ;
 Dixisses , nigrus ille diablus erat :
Tif taf, tof & tif dum la bombardæ bisognat ,
 Garda las gambas , ne tibi bleffet eas.
 In terram multos homines tumbare videbam
 Testas & brassos , atque volare pedes.
 Non espargnabant ullos de morte ferire :
 Quem non bleffabant , ille beatus erat.
A l'assaut , à l'assaut , semper trompeta sonabat ,
 Coragium cunâtis grande tocando dabat.
 Et tuba terribili sonitu *taratantara* parlat ,
A lala tri-lito-ta dan-dara tar-la-ro la.
 Atque tabutabant per campum tympana plura ,
 Siblabant etiam plurima fibra benè.
 Contra Romanam villam tunc fortè frapabant ,
 Arca butefando lurda bugada fuit.
 Semblabantque canes mâtinós atque leones
 Quum propter dentes enrabiare solent.
 Sed nos de Roma multum rebutavimus illos :
 In prima furia , Roma bativit eos.
 Atque levavit eis tunc estendardia quinque ,

Et

Et tulit ad castrum, sed trahnavit ea.
 Non ritè tostensum habuerunt mille ribaldi,
 Mille carentenas ipse tuavit ego.
 Et contra ipsos artillaria nostra triabat,
 Bombardifando ritè tocabat eos.
 Nunquam mancabat multos de morte ferire,
 Omnes tombabant respiciendo nihil.
 Et cōstas duras multum expostavimus illis,
 Corporibus mortis terra cuberta fuit.
 Grandas balafretas per gautas atque visageos
 Fecimus & viftam forte fogare suam.
 Fortiter & testam, musumque macavimus illis,
 Copos de pedibus mille dabamus eis.
 Et suus in terram tombavit tunc Capitanus,
 Una arcabuta grossa tuavit eum
 Ultrà lo Timbrum valde chaplavimus illos,
 Lo mortolagium dicere nemo potest.
 Nos semel in fuitam totos boutavimus illos,
 Atque recessisse Roma putabat eos.
 O! maledicta dies, dum se fortuna reversat,
A de profundis, usque menare solet.
 Si fortuna volet fies de Consule Rhetor,
 Et si sis pauper, ipse beatus eris.
 Te fortuna Deam facimus, cæloque locamus,
 Ad placitum semper perficis omne tuum.
 Sic volo, sic jubeo, sic pro ratione voluntas,
 Tu dicis, quando la tua testa fogat.

Gastasti Romam, tu defortuna ribalda,

Contra rasonem abotinata fuit.

Intrarunt Romam per forsan mille ribaldi,

Parcere qui paucis tunc voluere viris.

(Crede,) capellanos, monachos, nonnasque necabant

Testiculos etiam guerra copabat eis :

Sed bene debebat etiam trenchare priapum,

Illi etenim garfas nocte dieque tenent.

Et totam Romam rodabant atque pillabant :

(Credo) robaverunt omnia templa Dei,

Atque cruces, calices, sancti Petri quoque capam,

Paces, reliquias, omnia sacra simul.

Tunc ibi vidisses tercentum mille ribaldos,

Nostram quærentes, ense copare gulam.

Quare ad Castellum Sant-angi me retiravi,

Fortunam vidi quando venire malam.

Crede mihi, valde fuit id miserabile visu,

Nam per borrelos Roma pillata fuit.

Despucelarunt tercentum mille dofellas,

Fecerunt cunctis (crede) volare tapum :

Tarrabustabant fillas terribile forte,

De bistocando maxima guerra fuit,

Mal bene li faciat paillardis atque ribaldis,

Illis det, quæso, la mala Pesta Deus.

Tunc erat in castro multum gaillarda brigata,

Namque Rotæ Domini, Papaque sanctus erat.

Franfus gardabat tunc portas sagius ille,

Qui defenſavit Maſſiliamque bravam.
 Et ſemper ſemper clamabat, Francia vivat,
 Omnes vincemus, ſpero, juvante Deo.
 Poſt, contra Caſtrum fuit & fortuna reverſa,
 Appuntamentum prendere forſa fuit.
 Forſa fuit nobis etiam dimittere Romam,
 Vidit trahiſonem Franſa venire malam.
 Ad bagas ſalvas & tunc fortivimus omnes,
 Et milites flebat Roma benigna ſuos
 In Caſtro ſanctus ſed tunc lo Papa remanſit,
 Qui malè tractatus, pauperiterque fuit,
 Quot mala Romanis dederit Hiſpanica guerra
 Nulla unquam poſſet Muſa referre tibi;
 Papam fecerunt arranſonnare Ribaldi;
 Eſpeſſare velit colla diablus eis:
 Et priſonnerium tenuerunt tempore longo,
 Poſt perdonnare eſt, ipſe coactus eis
 La mala boſſa, precor, omnes eſtranglet ad unum,
 Et malus adveniat lo cagaſanguis eis.
 Si Deus ad cœlum ſe præſto non retirafſet,
 Per priſonnerium crede Pillatus erat.
 Tunc percoletum penſabant prendere Chriſtum:
 Id per conſilium paſſaveratque ſuum:
 Sed Deus ad cœlum conſeſtim ſe retiravit,
 Bombardas vidit quando tirare malas.
 Eſcalam cœli rurfus deponere juſſit,
 Surſum montare, ne mala turba queat:

Sed quia mancarunt Dominum deprendere Christum.

Cœperunt rursus vicarium lo suum.

Lento cuncta gradu semper Christus mala punit,

Is sine defectu crede pagabit eos.

Si salvivissem quam fausam la guerra donat,

Non la trotavissem nunc tibi juro Deum :

Per testam frapat, per gambas, omnia rumpit,

Atque tuat gentes, respiciendo nihil.

A pede tornavi mesquinus tunc sine lansa,

Ferlorum bigot paupera guerra fuit.

Ad patriam tornare meam me fecit egestas,

Nam miser & pauper, atque belistrus eram :

Unum denarium non me trainare videbam,

Espedassatus, & quasi nudus eram,

Fachatusque fui multum & lassus veniendo,

Inflatosque meos semper habendo pedes.

Me destrossabant veniendo sæpè racagni,

Serrando corpus fortiter omne meum :

Et mihi per testam donabant bastoniatos,

Quod mihi gravabat & malè forte fuit :

Oi ! oi ! contabam los copos quando pillabant

Et nostrum semper flebile carnem erat.

Et non audebam de lingua dicere motum,

Quamvis barratas tunc mihi mille darent.

Plus mihi dicebant, te ranfonabis, Arena,

Aut erit a collo testa copata tuo :

Tu pensare poteo si te consciëntia mordet.

O ! qualem cheriam tunc remanebat ego.
 Omnia crede bona pro resquicare la mortem ,
 Omnis homo donat plaidegiando nihil.
 Sic ego fecissem , tunc totum crede dedissem ,
 Multum lo passus mortis amarus inest.
 Post me laissabant cum nil trobare valebam :
 Senza denariis bursa semper erat.
 Tunc per amicos ibam in demandado ma vitam ,
 Me presentabam , quod mihi fors fuit.
 Parlabam bene , melando mendacia veris ,
 Ut possem fructus ventris habere mei ,
 Piccas quis docuit hominum parlare parollas ?
 Venter gormandus , dum habet ipse famem.
 Et mihi tunc populus totus pendebat ab ore ,
 Quando recontabam tristia facta mihi.
 Quicquid aiunt homines , intentio iudicat omnes :
 Spes mea parlando vivere sola fuit.
 Utilius regno est meritis acquirere amicos ,
 Fac bene si possis omnibus ipse viris :
 Nunquam perduntur servitia facta , probato :
 Reddit homo gratus la bene facta sibi.
 Montes immobiles nunquam se , crede , racontrant ,
 Se racontrant homines , quandoque rite vides.
 Grands vituailles , sed non trobare valebam ;
 Est ferè de Christo perditus omnis amor.
 Tunc jejunavi per gorjam mille vegagas :
 Ut lopus in campis tunc affamatus eram.

Tempore felici , multos numeramis amicos ,

Si fortuna perit , nullus amicus eris :

Ille beatus adest , richéssas qui tenet amplas ,

Pauvretam gentem nemo videre potest.

Pro lucro tibi pone diem , quicumque laboras ,

Fauta d'argentis est dolor impareillus.

Prendere me in casa nullus de nocte volebat ,

Per las carrerías sæpè cubile fuit.

Friscus eram , totus tremblando corpore multum ,

Frigidius glacie pectus amantis erat.

Oy ! mater de Christo , omni la nocte criabam ,

Frigore de grando mane gelatus eram.

Omnia passavi sic tunc tormenta laborum ,

Infinita mala hæc mihi guerra dedit.

Jurabam semper ; nunquam me guerra tenebit ,

Escapare semel si mea vita potest.

Sensa mentiri , vobis hic prædico verum ,

Fort malè contentus ad revenire fui.

Sed rursus socii tornando delà les montes.

Predendo pagam Rege dedante bonam.

Me desbaucharunt , in sermonando la testam ,

Propositum faciunt vertere verba bonum.

Debauchatus homo socios debauchiat omnes ,

Tunc juvenes faciles pro faciendo malum.

Sic magis ad guerram me adventurare putavi ,

Meque remontare mens mea semper erat :

Et cum Lautreco domino post me sociavi ,

De toto campo qui Capitanus erat:

De la los montes iterum marchavimus omnes,

In tali guerra genta brigata fuit.

Ipse cavallerius, per campum me rigolabam,

Gentil-galandus semper Arena fui.

Gendarmi bragant per paissos regaillofando,

Creindere se faciunt ut focus atque focus:

Bravegiant, jurant, menassant, sæpèque frapant,

Et pauvras gentes tunc male tempus habet.

Vilains, paillars, taquins, meissanti atque ribaldi

Pro banquetando la vituaille trotet.

Et si païsanus gallinam non cito portat,

Trenta bastonatas tunc sua testa capit.

Est pro gendarmis bragardis grassa polaille,

Semper grignotant vina bevendo bona.

Grans gentilhommes se appellant undique toti,

Segnorias nullas & bona pauca tenent.

Multoties faciunt arransonnare lagentem,

Nolunt donare quando libenter eis,

Italiam totam præsto gnavimus inde,

Præter Milanum, non volumus eum.

Genua nostra fuit, claves portavit & ante,

Clamando fortè, Francia parce mihi.

Et pia Franfa fuit, perdonem tunc dedit illi,

Et tanquam filiam tunc recebivit eam.

Dougmagium grossum sentivit Papia docta:

Tunc per gendarmas abutinata fuit.

Damno ritè suo nimium fuit ipsa rebellis ,

Et regi nostro pessima damna dedit.

Ad Naplum celeres rursus marchavimus omnes ,

Tunc grandus trahinus grossaque braga fuit.

Lautrecum dominum cregnabant como diablum ,

Gentes de païso , quando fomabat eas.

Tunc omnes villæ sibi claves ante ferebant ,

Et se rendebant corde volente bono.

Et magnam cheram lo païsus li faciebat.

Sis bene venutus , noster amice , precor.

Patria mandavit , quod præsto tu ipse venires ,

Franfam demandat Napolitane genus.

In pogio realo fuerunt tentoria nostra ,

In granda braga tunc ibi campus erat.

Incontinenti post cœpimus esse maladi ,

Ullus gendarma non benè sanus erat.

Impognabat ibi nos omnes pessima febris ,

Quæ plus malvaïsa quàm mala pestis erat.

Verolam grossam , seu mavis dicere bobas ,

Lo mal de Naplis impegolabat eos.

Chancrofos homines , plures garfaique videbam

Invernissatus fortè priapus erat :

Ergayas bossas de compagnone tenebant ,

Que los gardabant de culetare nihil.

Barberius , cangas emplastos atque ficabat :

Impegomassatus sed nihil ipse fui.

Goutosos homines plures clamare videbam ,

Las gouttas faciunt sæpe criare viros.

Oy, ventres plagos, o ! feges, o ! mala goutta.

Oy, oy las gambas, o ! mala goutta, tace.

Reliquias aliqui portarunt deça le montes,

Per totum mundum grossa verola vogat !

Et faciunt plures totum refundere corpus,

Estubas, drogas, la medicina petit.

Tunc erat in campo pietas grossissima certè,

Nam sine rasone mors remanebat eos.

Nostras personnas brulabant atque calores,

Multum chaudassus paisius ille manet :

Cùm perditus ero nullus me querat in illo,

Ordus & brutus & male sanus adest.

Gagnavissimus de Naplo tunc puto villam,

Sed totus campus forte maladus erat :

Tum propter febres meissantes atque bovendas,

Naplus nam totas empoisonavit aquas :

Nos etiam nimiùm certe chaumavimus ante,

Sensa dare alarmas, aut à l'assaut, à l'assaut.

Naplum de facto nos asslegiavimus inde,

Audebat nullus atque salire foras.

Et pensabamus tunc affamare la villam,

Renderet & quod, se sensa frapare nihil,

In prima furia quando arribavimus illic

Si picavissemus, omnia nostra forent.

In prima furia Francesi totita rumpunt,

Vincere non posset tunc lo diablus eos,

Lautrecum dominum febris post grossa tuavit
 Daumagium nobis mors sua grande fuit,
 Bagagium nostrum totum perdivimus illic,
 Nescit quid faciat crede maladus homo.
 Fecimus & multum de rescapare la vitam,
 In gran-dangerio la mea vita fuit,
 O ! Deus atque Deus, quid vis quod nos faciamus
 La mala fortuna nos baccare putat.
 Omnes gendarmæ sumus de paupere regno,
 Nos alias melius Christo juvare velis.
 Maxima enim morum est semper patientia virtus,
 Inde fortunis coragiare decet,
 Omnia pro meliori nos mala multa sufrimus;
 Quos amat in terra castigat ipse Deus.

De guerra Genuensi,

GENUA cum vidit tales contare novellas,
 Quod noster campus destruinatus erat,
 Omnes banderías contra nos ipsa viravit,
 Incontinenti tota rebella fuit.
 Genua tu nimium varias nimiumque revoltas,
 Tu maletostensum quæris habere modo:
 Mane petis Fransam, de serò tèque rebeccas,
 Ut ventus variat, sic variare soles,
 Tu te repentibis tam citò te rebeccasse,
 Te charpinabit Francia tresque bene,
 Ad sacrum & saccos totam nisi Francia ponat,

Unquam non potetit crede videre boutum ,
 De vitiis plena est trompatibus atque magnagnis ,
 Pro França numquam firma manere potest.
 Si mihi Rex credat , nos esquinabimus illam ,
 Et plus de testa non mala tanta dabit.
 Argentum plumbo apuntamenta redressant ,
 Placatur donis Jupiter ipse datis.
Andreas Doria , nunc etiam se rebelavit ,
 De quo se siabat Francia tresque bene.
 Quantumcumque potest contra nos atque malignas
 A la fine tamen Fransa crocabit eum.
 Francia nostra manet de tota parte trahita.
 Quos pensat fidos , sæpè trahire solent.
 A torte faciunt a torte , seque rebeccant ,
 Nam tractat gentes Francia ritè suas
 Iustus Rex noster est de bonitate repletus ,
 Bragardus , bravius , sicque valentus homo :
 Non est in mundo Rex plus gaillardior ipso ,
 Per forsam nullus vincere posset eum.
 Extat homo grandus valde , bellissimus atque ,
 Regalem trahinū semper habendo bonum :
 Est bene formatus , rectè de corpore factus :
 Deficit in nihilo forma virilis eo.
 Omnes virtutes de mundo possidet ipse ,
 Est plenus totus de caritate bona.
 Hic leges sanctas scit omnes atque ministrat ,
 Lo princeps semper omnia jura sapit.

Alter Aristides rex est cognomine justus,
Ad populum tortum non facit ipse suum.
Rex multum justus valideque bonissimus exstat.
Et nihil in terra sanctius esse potest.
Escolas sanat, quæ circa colla morantur,
Tangendo digitis, auxiliante Deo.
Et quicumque manet Rex Francæ sanat illas,
Quod præter Regem non facit ullus homo.
Sagius & prudens, discretus est que benignus,
Et nihil in mundo dulcius esse potest.
Dulcia verba tenet, necnon sine crimine mores,
Et tenet in Francæ consiliumque bonum.
Verus, devotus, de Christo est grossus amicus,
De vero semper servit amore Deo.
Ecclesiam semper defendit Francæ valenter,
In sedem Papam restituetque suam.
Roma fuit quondam per Turcos sæpe pillata
Sed Rex de Francæ post relevavit eam.
Vidimus in libris nostris semperque videmus
Quod reges Francæ sustinere fidem:
Sic facit iste modo nam Romam sustinet ample,
Atque fidem semper multiplicare cupit.
Sed fuit in guerris sibi nunc fortuna reversa:
Venditus in guerris, ut Deus ipse fuit.
Quod fuit id factum per traitos fortè malignos
Sed la suam vitam perdere constat eis.
Francia si nullos traitores nostra teneret,

Jam mundi domina totius ipsa foret.

O ! traifone , Dieu ! ti mal dio , quæſo ribalda ,

Ad noſtram Françam tu facis omne malum.

Unquam de traitis non ſe defenderet ullus ,

Quando quos penſat fidos trahire volunt.

Nulla manet pejor peſtis quàm fictus amicus ,

Non odium gravius quàm ſimulatus amor.

Ut Juda de Chriſto fuit olim falſus amicus ,

Oſcula donando quando trahivit eum ,

Sic faciunt aliqui de noſtro rege beato ,

Verbo ſunt fidi , corde trahire ſolent.

Tales paillardi deberent eſſe brulati ,

Et ſine mercede morte perire mala :

Sed Deus eſt juſtus , grandus guerrierius atque ,

Omnes reçoꝑenſat ut ſua facta merent.

Sic modo paillardos traitores deſtruet omnes ,

Et ſine defectu crede tuabit eos.

Et poſt ad Regem mandabit grande ſecorſum ,

De noſtra França groſſus amicus adeſt.

Poſt varios caſus , poſt tot diſcrimina rerum ,

At Françam ſemper adjuvat ipſe Deus.

Sic modo Franciſcus Rex Françæ lilia portat

Omnes gagnabit ſpero juvante Deo.

Puiſſanſam Regis nunquam tibi dicere poſſem ,

Franaç valet tot quot Rex petit atque jubet

Ergo bonum teneas in guerris França governum.

Et te de traitis aviſiare velis.

Arma foris faciunt modicum si conducta non sint

Concilium prudens vincere sæpè facit.

Plures sanctas alias tibi dicere possem ,

Sed mihi plus testam rumpere nolo meam.

Et quia passavi per guerras mille dolores ,

Ad gayas dansas me retirare volo.

Et retro espalas omnes boutare dolores ,

Si possim , multum semper alegrus ero.

Me donare volo posthac , de tempore grasso ,

Vivere nos multum gaya vita facit

Otia corpus alunt , animus quoque pascitur illis ,

Immodicus contra , carpit utrumque labor.

Jamque meum corpus se destacare requirit ,

Enrabiât dansas , detricotare modo.

Et plus mortales nolo describere guerras ,

Id mihi tristitiam tradere nempe solet.

Quare nunc sequar Musas , fantasia nostra ,

Quæ mihi continuè gaudia ferre velint ,

Sed quod serquabam cognovit Jupiter ipse :

Confestim Musas misit & ille mihi ,

Quæ mihi jusserunt posito tentare dolore

Istam materiam , (dulcis amice) bonam.

De Gentilleffiis Instudiantium.

GENTI gallantes sunt omnes Instudiantes,
 Et bellas garfas semper amare solent :
 Et semper semper sunt de bragantibus ipsi,
 Inter mignorios gloria prima manet :
 Banquetant, bragant, faciunt miracula plura,
 Et de bonitate sunt sine fine boni.
Braguin Braguyno, de toto corpore fringuant,
 Et cheram grossam semper ubique menant,
 Et totum mundum defendunt atque governant.
 Mundum presentem sanctaque jura regunt,
 Et faciunt plures bellas saltare ribaldas,
 Rumpendo portas quando la бага valet :
 Et post per cambras embrassant atque tabussiant :
 Si non fit lectus, terra cubile facit.
 Riblarias grandes faciunt los instudiantes,
 Teulissas montant cum bene porta tenet.
 Sunt liberales, garsetis plurima donant,
 Et vendunt libros, quando necesse venit.
 Ingagiant robas Judæis hic Avinione,
 Quando clincalhas non sua bursa tenet.
 Grandes despenfas faciunt los instudiantes,
 Scire bonas leges plurima constat eis.
 Constat grandamente d'entretenere la garfam :
 Robas & bagas semper habere volunt.
 Atque coligando bene sunt in amore fideles :

18 DE GENTILLESSIIS

Nunquam defaillant, nec variare solent.

Defendunt dominas & garfas usque la mortem :

Cum qui eas falsè vituperare putat.

Nam trompant aliquos quia sunt de gente bonica

Totus homo studians est bonus atque bonus.

Arma virumque tirant trojam qui primus ab oris

Barratas donant, qui male ferscat eis.

Qui sibi debatos vel bribas ferscat habere,

Incontinenti guerra paratur ei.

Follibus & faciunt præsto pensare caquetum :

Contra rasonem quando bravare volunt.

Avinione vides dum bragant instudiantes,

Grandes merveillas tunc agitare solent.

Fecimus hoc anno totam tramblare la villam :

In grossis armis fortiter ipsa fuit.

Sed te scire decet quòd nos hìc omnibus annis

Sancti Bastiani dum venit ipsa dies,

Tunc pro bejannis abbatem ritè creamus,

Qui contra petram forte baculat eos.

Inter nationes est tunc la maxima guerra,

Abbatem semper natio quæque petit.

Quando creant illum tunc est totum jus in armis

Qui melius frappat ille reportat eum.

Et petit abbatem semper Provençia nostra,

Los Provençales genta brigata manent.

Provençalus adest Abbatus, hìc quasi semper :

Nos nisi la villa garbugiare vellet.

INSTUDIANTIVM. 19

Inter nationes fuit & tunc maxima guerra :

Nam de parte sua quæque volebat eum,

Legatus dominus sed tunc intendivit ipse,

Nostrium debatum, qui bene grandus erat ;

Et se alteravit multum goigando la testam

Contra nos omnes corrociatus erat.

Cum male res vadunt sibi tunc altaria fumant,

Non suffrire potest quod malus ordo tiret.

Est bonus prudens, discretus, sagius atque,

Et multum tempus ponit amando deum.

Et non vult cuidam quod tortum conficiatur

Justitiam cercat semper habere bonam,

Et cito mandavit totam trompare la villam,

Cum grossis poenis facta la crida fuit.

De corda centum strepata omnia haberet,

Siquis des studians, arma valenta ferat.

Viguerio misit post iudicibusque peritis,

De nobla villa Consulibusque suis.

Quod tractare velint inter nos ponere pacem,

Et quod de abbate prælia nulla forent.

Talibus acceptis propere gens sagia parlat :

Consilium villæ tunc bene grande fuit.

Conclusumque fuit parlamentando per omnes,

Contra istam guerram remediare decet.

Nam studiantes mutinabant fortè la villam :

Si bene las dentes non reviramus eis.

Fecerunt presto tunc acampare la gentem,

20 DE GENTILLESSIIS

Omnes defenas atque levare cito.

Et bene vidiffes populum se ponere in armis,

Saillire in campis arma roilosa bene.

Marchare in batailla pauci de gente sciebant;

Et corrofatus la Capitanus erat.

Et valde escumabat in ordinando la gentem

Assiegatus erat fortè cridando quòque.

[a] *Avant après* sus camina pian cananaille,

A l'ordonnanfa quifque trotare velit :

Efpafas , picas , alabardas & gevenilas ,

Grand albarestas , hastia longa quoque.

Et malè pennatos matrassos atque tirabant ,

De passadoris Luna tocata fuit.

Arcos plegatos qui sunt de fustibus atque ,

Qui linguas flechas ritè tirare solent.

De manibus longas espafas atque duabus ,

Quæ ferè taillabant undique parte nihil.

Longos estocos , & dagas , atque cotillos ,

Pugnales , lansas , espia ferta quoque.

Et male forbitos verdusos rite tirabant ,

Achas bérगतas atque valendo nihil.

Et bragomardos viellofos , vougius atque ,

Rancones etiam non taliando bene.

Raperias largas , amolatas , & nihil unquam ,

Cultos dei greto qui pecus omne tuant.

Et pertefanas furofas ut homo mortus ,

[a] aliter *avant* artassus camino , ou planto canaillo.

Hastas ponchutas pro faciendo malum.
 Curaffas ferriviellas, corasque millatas,
 Et maudossainas gorrieriasque male.
 Atque alacretos ruillosos, nilque lufentes,
 Gantos de ferro testeriasque malas.
 Pauvros bloqueros & targas atque rudelas,
 Sango de deffis, qui male crede capant;
 Et largos etiam plures de fuste panetos,
 Quos per muraillas villa botare solet;
 Et bregantinas lordudas campus habebat,
 Escarnaviffas atque valenda parum.
 Et baffinetas recte gardando la testam,
 Secretas etiam incanababat homo.
 Avinetos plures ponchutos atque ferebant,
 Salatas nigras testa ferendo quoque:
 Atque fimatterras multum de cuspide torras.
 Quas de una tantum parte copare vides.
 Magnos scopetos cortandos & colobrinas,
 Grossos mailletos quæ regitare solent.
 Bombardas grossas, canones, passevolentes,
 Arcabute fando granda la guerra fuit.
 In gran-borbolio fuit, & furor arma ministrat,
 Restaucare viro nemo valebat eos.
 Tunc aliquæ gentes de villa force bravabant:
 Tramblabant mundus, luna rotunda quoque.
 Cum furiunt gentes bene tunc arnesia fogant
 Corrossatus homo nescit habere modum.

22 *DE GENTILLESSIIS*

Per totam villam remplebant cornua bombis,

Per las carrerias omnia fumus erat.

Sed tamen a l'ora bleffatus non fuit ullus :

De tali guerra grossa rialla fuit.

Avinion felix est bragardissima villa ,

Nobilis & sancta perpulosa quoque.

Si quæras bellas mulieres five puellas ,

De bellis garfis una garena manet.

Sive petis juvenem , juvenes tibi mille placebunt

Dicere nescires quam taconare velis.

Ipse suas nunquam possem describere laudes ,

Hæc habet , ut dicas , quicquid in orbe fuit.

In Provença nostra etiam sunt instudiantes ,

Plures sanctares qui fablicare solent :

Sed Parlamentum sanium sapienter Aquense ,

Los taifare facit justiciando bene.

De Parlamento bragat Provincia nostra ,

Grandam justitiam nam facit atque brevem.

Suntque Tholosani studiantes forte valentes

Per totum mundum la sua fama volat.

Deboutum faciunt , homines & stare per urbem

Cregnere se faciunt ut focus abrasatus.

Plures in numero sunt , bragat docta Tholosa ,

In jure studia maxima semper habens.

Multotiens Guetum de facto ritè rebrundant ,

Atque cotillas dant sibi sæpè bonas.

Sic ego passato vidi de tempore nostro ,

Grandas frastellatas sæpe dabamus ei.
 Se quarrant juvenes mundani forte friantes ,
 Bargarias grandes pulchra Tholosa menat.
 Conductas faciunt de garfis , multa legendo.
 Grandes materias expediando bene ?
 Et rumpunt portas cum tempus postulat aut res ,
 Nocte gogetando gossa la briga tirat,
 Sed Parlomentum tunc corroffare videres
 Quando rancuras , qualqua gogeta facit,
 Sed post quando sapit quod sunt los instudiantes
 Qui faciunt garfas tambourinare bene.
 Tunc sibi succurit juvenis quid fecerit ipse ,
 Plura juventuti parcere nempe decet.
 Tu modo cognoscis qui sunt los instudiantes ,
 Sunt flores mundi , semper amando Deum.
 Hoc tamen est verum quòd legum propter amorem
 Sunt quasi baniti de patria la sua.
 Arriscos grandes & mille pericula passant ,
 Sæpèque là restant dum revenire putant.
 Juraque discendo patiuntur frigora magna ,
 Ac alias causas , quas modo Musa tacet ,
 Dimittunt patriam dulcem , carosque parentes ,
 Fratres ac alias quod bene gravat eis.
 Al despartendum de la maifone parentes ,
 Valde suspirant , corde dolente satis.
 Et dulce matres los baifant , atque rebaifant ,
 Atque pater lacrymans , tunc benedicijt eos.

24 DE GENTILLESSIIS

Et dum cavalcant mulctum five çavalum ,
 Des esperonis atque frapare volunt.
 Tunc veniunt lachrymæ , se plorant namque parentes
 Et pro congedio , hæc bona verba canunt ;
 Heu vale , mi fili , te Christus , quæso , gubernet ,
 Tempora non perdas , stultus inesse cave.
 Prende bene & leges : non est reparabile tempus ;
 Plorabit stultos tarda senecta dies.
 Qui scit laudatur , qui nescit vituperatur :
 Ignarus multum desprisiatur homo.
 Spes mea tota manes , jam jam me forte senesco
 Me gouvernabis quando vieillus ero.
 Tu mihi jam coustas plusquam de mille ducatis ,
 Pro te la bursa semper ouverta manet.
 Sed mihi nil gravat pro te despendere multum ,
 Dum tamen evadas ipse valentus homo.
 Fac sis doctorus , cornetam tu quoque carga ,
 Incornutatus est bene vistus homo.
 Lætificat patrem multum sapientia fili ,
 Sed mortem donat , quando ribaldus adest ,
 Effuge meissantas compagnaſ atque truantes ;
 Qui stat cum sancto sanctus inesse solet.
 Esquiva putanas , bagassas atque ribaudas ,
 Cetera quæ facies , non rufianus eris.
 Sis homo de bene , semper fili prudhomus esto ;
 Si sis paillardus , non mihi carus eris.
 Rumores fuge , numquam sis , te quæso , brigofus.

INSTUDIANTIUM. 25

Testam frapatum sæpe mutinus habet.
Infantes patres las matres atque benigne,
Plusquam seipfos semper amare solent.
Heu dubitant semper ne fili damnà reportent,
Res est solliciti plena timoris amor.

Subtilitas instudiantium.

U LTERIUS faciunt omnes hic instudiantes,
Id quod probabunt carmina nostra tibi.
Embalant libros per caissas atque banastas,
Mutant logicum mille remille vices.
Præsertim pestis cùm vult frapare la villam,
Quæ sine bombardis plurima damna facit:
Debendare vides de tota parte la gentem,
Mainagium trahinat, quando labossa venit
Corres caretos per villam forte rudelant,
Omnes las gentes tunc traficare vides.
Est maledicta mala pestis, regina malorum,
Supplicium semper arbitror esse Dei.
Escapabant pauci frapati peste maligna,
Profitat ad païsûm la medecina parûm.
Hoc fugiunt medici, cregnendo como diablum,
Christus pro peste lo medicinus adest.
Non millavegiam nimium los pestiferati,
Estoffat gentem pestis iniqua cito:
Estranglat bellas garsetas atque cabussat,
Nullos espargnat, enrabiata manet,

Et picas grossa cum pestis regnat in urbe ,
Dicere non possem quot mala bona facit.
Sani arrapatis faciunt & mille rudessas ,
Effugiunt illos subveniendò parum.
Descassant etiam de villa prestiter illos ,
Per forsam totum mentagiumque suum ;
Claudere vel faciunt las portas atque fenestras
Lo cadenatum grandeque porta tenet.
A l'hospitalum , vel illos quandoque mandant
Plorando vadunt , o ! miserere mei.
Hospitaleri , morbosos non bene tractant ,
Nam sine gouverno sæpè perire solent.
A largo , a largo demourant pestiferati ,
Me semblant ladros , dum cliquetare solent.
A longe steterunt merito , sed pestiferati ,
Una malada pecus inficit omne pecus.
Estopa murrum morbosos quando videbis ,
Preditur ut viscus pestis amara ferè.
Pestiferatus homo perpauços trobat amicos ,
Tempore pestifero perditur omnis amor.
Patres de filiis tunc se approchare recusant ,
Et patrem matrem filius atque fugit.
Quilibet a l'ora cregnit deperdere pellem ,
Mors espayantat esgratinatque viros.
Stare in villa quando est corrosata la bossa ,
Est tentare Deum non refugire foras .
Tu cito fac fugias longè , torna quoque tardè ,

Hæc

INSTUDIANTIUM. 27

Hæc est pro peste la medecina bona.
Plures escaparent, si tantus non metus esset,
Sæpe timor homines sed facit ille mori.
Non timeas illam, tibi si contingat habere,
Da tibi corragium, sic cito sanus eris.
Nunquam debet homo sanus pensare la bossam,
Suspicio casum sæpe venire facit.
Habillamenta feras nunquam de pestiferatis,
Per drapôs pestis se tenet atque rapit.
Quadraginta dies de peste infectio durat,
Et plus purgata, si bene non sit ea.
Mortiferam pestam descassa, tu bone Christe:
Christe, neca bossam, nam mala multa facit.
Ipsa tuam vexat senfa razione la gentem.
Murrerus debet morte perire mala.

Precatio instudiantium ad Deum.

NON facias totiens vobis mutare benastas,
Argentum costat detrahinare foras.
Ipse meos libros jam carregiare per orbem
Feci, & cum bovis milleque mille vices,
Facherias grandes studiantes sæpe repassant,
Mutando libros bagagiumque suum,
Sint homines probi, fac sint de peste magistri,
Non sint corrupti, vera referre velint:
Nec faciant etiam tunc ransonnare la gentem

D

28 *PRECAT. ET EXSUL. INST.*

Quod faciunt plures in faciendo malè.
Avisent etiam , ne pestem pestiferati
Ponant , nam ponunt sæpe libenter eam.
Drapos infectos per villam nocte gitando ,
Ut sanos etiam bossa rapare velit.
Grandes atque bonas gardas imponite portis :
La bona politia multa juvare potest.
In defortunis cognoscuntur marinarii :
Propter patronum barca perire solet.
Pauperibus miseris omnes succurite , quæso ,
Peste arrapatis auxiliumque date.

Exsultatio instudiantium.

NUNC ad propositum tornemus dicere verum ,
Jurisconsulti sunt in amore dei.
Si centum linguas parlantes ipse tenerem ,
Non possem laudes dinumerare suas.
Grancheriam remenant , gaudiciandò per orbem ,
Et sanctam vitam gaudinelando tenent.
Ufando danfis & sermonando puellas ,
Bragardiffando tempora plura terunt.
Vivat amor , clamant , *vivant pulchraque puella ,*
Et danfas semper tympana nostra sonent.

INTRODUCTORIUM. 29

Introductorium ad bassas danſas.

QUI volet ergò bonas bassas apprendere danſas,
Et cito danſandi meſtrus in arte fore,
Hunc bene de teſta ſe forcet diſcere librum,
Qui bene danſandi monſtrat habere modum.
Atque decet juvenes de puncto currere danſas,
Et marchare pedes ordine ritè ſuo.
Et quod non fautam danſam balando friantes:
Dedecus eſt magnum tripudiare malè,
Sed volo raſonem tibi primò dicere noſtram
Quæ me incagnavit ſcribere tanta modo.
Sæpe in banquetis danſando cum dominabus,
Paſſo libens tempus dulciter ipſe meum,
Et video dominas pompoſas atque puellas,
Como d'agaffos garrula verba loqui.
Tartavelando mulieres multa loquuntur,
Tarim tarellò, bartavelare ſolent.
Nempe truſant juvenes, ſeu moccant granditer illos,
Qui bene non danſant, nec tricotare ſciunt.
Brocardos donant at ſottis atque maraudis,
De burbecaſſis femina quæque ridet:
Et ſemper dicunt, illi ſunt pecora campi,
Sunt grandes, & adhuc non choreare ſciunt.
Tornent a l'eſchola pro bene prendere danſas,
Ut trotare pedes ordine ritè ſciant.

Et mestrus trapas ingambis ponere curet.

Ut facit amblator quando docentur equi.

Quare non possum plus refrenare moniram.

Quin doceam juvenes trepudiare bene.

Si natura negat, facit indignatio versum,

Propter despectum multum, vir facit omne malum :

Nam plures gallandissas ad dansare remisclant.

Et bassas dansas non choreare sciunt.

Isti solatoni, qui dansant tempore nostro

Sensa tamborinis, omnia scire cuidant.

Ultracuidati trumpantur cum putativis,

Sæpe idiota bravat, & nihil ipse sapit.

Quare se infrascant tales dansando per aulas :

Et troublant alios tripudiando male :

Nam currunt ut ventus currunt quando rebuffat,

Aut ibi se plantant, currere quando decet ;

Atque solent nimium tarde garare bonetum,

Vel nimium præsto surgere sæpe volunt.

Ergo qui vultis vos callignare puellas,

Dulciter ac illis basia longa dare,

Consilium pro dansatoribus.

CONSULO dansandi, vobis apprendite praxim.

Inter dansandum gaudia mille fluunt.

In causis istis experto crede Roberto,

Exprouyam feci mille quaranta vices.

PRO DANSATORIBUS. 31

Atque decet juvenes balandi scire triumphos ,
Pluribus in causis namque juvare solent.
Esclatire precor faciatis corpore dansas :
Qui gentè dansat gentilis exstat homo.
Cum bassis dansis tu te forrabis amantem ,
Inter bragardos , tu quoque dictus eris.
Qui bene nunc dansant , gran-fortunatus habetur ,
Gaillardos juvenes una puella petit.
De capaïrono si dances cum damicellis ,
Si bene non fringues , gran-calamelus eris :
In commune bonum , semel insanivimus omnes ,
Omnibus in terris dansa plaifanta manet.
In coelis etiã phures dansare videmus ,
Angelus hîc choreat , organa quando tocant.
Reges , Reginae , comites , dominique Barones
Utuntur dansis & choreare sciunt.
Vos etiã scitis , quod Francia negligit omnes ,
Qui non muguetant , nec choreare sciunt.
Sæpe inter dominas vos arrohabitis ipsi
In banquetando tripudiando quoque.
Et bellæ dominæ vos dedansare precabunt ,
Sæpeque per forsam vos choreare volent :
Et si nescitis tunc vos dansare politi ,
Vobis vergogna maxima semper erit ,
Et posset , vobis magnum contingere damnum ,
Si non dansetis quando puella volet.
Obsequio-quoniam dulci-retinetur amica ,

Ira odium generat, pace tenetur amor.
Qui fringere facit dominas bellasque goetas,
In Bassis danſis, dulcia lucra feret.
Pluribus in païſis trobavi me choreando,
Sed danſare mihi gaudia plura dedit:
Nam dominas multum bene miſtas & mille puellas
Baſſavi rectè tempore crede meo.
Fecit amicitias & plures prendere honores
Cum gentis nymphis pluribus atque viris.
Aquiſta ſemper plures ſi poſſis amicos.
Vulguſ amicitias utilitate probat.
Ergò vos juvenes nunc nunc apprendite danſas
Tempora labuntur more fluentis aquæ.
Ad preſens ova cras pullis ſunt meliora:
Follibus & pigris ocia lingua nocent,
Quos decet in danſis mores ſervare docemus,
Virtuti ut ſtudeas, literiſque ſimul.
Danſæ plus poterunt quàm leges mille juvare,
Argentum donant, gaudia plura quoque.
Datque Galemus opes & ſanctio Juſtiniana,
Bellas garſetas danſa videre facit.
Ex aliis paleas, ex iſtis collige grana,
Galentinus homo, riquus adeſſe ſolet.
Danſa dum vivis, poſt mortem non choreabis;
Nam paradifus habet tympana nulla ſacer.
Sed quia paſſati Doctores atque novelli,
Numquam danſandi vos docuere modum:

PRO DANSATORIBUS. 33

Nunc ego pensavi vobis describere danſas ,
Et monſtrare modum de choreando bene.
Ipſe tamen renui totas deſcribere danſas ,
Id mihi per longum namque fuiſſet opus.
Pluſquam Mathuſalem nam quamvis vivere poſſem ,
Et pluſ quàm phoenix , Neſtor & ille vetus ,
Et pluſquam lapides , ſol , vulpes , & mare , terra ,
Ac altum cœlum , candida Luna quoque ,
Dicere noſtra tibi nunquam poſſet calamella
Quot tunc ſunt danſæ , poſteritaſque feret.
Nam natura novas ſemper vult edere danſas ,
Et nova cuncta viris ritè placere ſolent.
Nunc faciunt omnes ad la nova guiſa gonelas
Sic ſemper danſas tu renovare vides.
Ergo nunc volui communes ſcribere danſas ,
Quæ tibi ſufficiant cum choreare voles.
Diverſas quondam choreas fringere ſolebant ,
Falloti patres , cum gravitate bona :
Monſieur , ma mia , lo brot de la vigna friando ,
Et *lò grant hélas !* dulcis amica Dei.
Et tout noble cœur , fleur de beauté la rialo ,
Ils ont menti , mal maridada quoque ,
Atque la fanfarro , *los enfans* Gentamiona ,
Hélas ! Madama , tout ſa doubera bene.
La danſa de triconico ſacho al rebecilo ,
To-to *avant reculo tiro , tiro reculo ,*
Et plures alias danſas ſautare ſolebant ;

Quos tibi non curo carlumuare modo.
 Practica communis sed nunc devenit in usum,
 Communes tantum quæ choreare jubet.
 Scire ergo danſas qui mirundelle laboras,
 Accipe nunc normam quam tibi trado bonam,
 Ipse velis primo paſſus apprendere rectè.
 Et cum menſuris atque movere pedes.

Modus de choreando bene.

INCIPIENDO danſam, fit reverentia ſemper,
 In facie dominam reſpiciendo tuam,
 Largando gambam, ipſam fauchare memento,
 Sed teneat juſtos femina ritè pedes.
 De gamba ſemper reverentia fitque ſiniſtra,
 Ad libitum plures quamvis id eſſe velint.
 Bragardi certant, & adhuc ſub iudice lis eſt.
 De quali gamba fit facienda ſalus,
 Atque omnes danſas tibi gamba ſiniſtra commendat.
 Byrettum moveat atque ſiniſtra manus.
 Et manibus nudis teneas danſando puellam,
 Si teneas gantos tu bene ſolus eris.
 Quando ſalutabis, digitis tribus accipe byrrum,
 Non oculis noceat quando levabis eum.
 Arreſta modicum de lo tornare a la teſta,
 Non citò, nec tardè teſta recobret eum.
 Ulterius ſupereſt, de quo te aviſare recorder.

Unum

Unum passagium quod retinere velis:

Si teneas oculos binos, nec bornius exstes,

Per testam fica quod venit inde tuam.

Quando duas tecum garfas dansando menabis,

In bassa danssa, quod benè sæpè venit,

Quid facies pauper reversas in faciendo?

Qualem respicies, quando plegabis eas?

Consulo te super hoc, quid rabbim crederis esse

Mestruus aliborus omnia scire putans:

Hoc opus, hic labor est istum cognoscere punctum

Quem declaravit Bartholus ipse malè.

Tu bellam semper, credo respicere velles,

Ipse viris semper bella puella placet.

Dum casus veniet: tu te impachaberis ipse,

Et malè cum garfis sæpè venutus eris.

Non facias igitur hoc si vis semper amari,

Ambas respicies ut tibi monstro benè.

Dum facies humilem reverensam, gente friande,

Unam baiiando, respice, quæso, solum.

Adspicias etiam posthac sursumque levando,

Ambas respicias, sic tua vista benè.

Non erit inter eas tunc sic discordia nulla,

Et sic de garfis semper amicus eris.

Sic ergo consului de fasto mille vegadas,

Pro Damiceleris & dominisque bravis.

Iste valet casus tercentum mille ducatos,

Fac non demembres, & memor esto mei.

36 QUOT PASSIB, DUPLUM.

Sed quando incipies danſam, balare memento,
Quod teneat dominam tunc tua dextra manus,
Et cum te vertis vel curris, regula fallit,
Sæpè tenet garſam namque ſiniſtra manus.
Et poſtquam ſapies numeros decorditer omnes,
De quot danſeta quælibet eſſe ſolet,
Tu benè poſt danſam de teſta ſcire labora,
Ut lo Pater noſter, Credo Deumque patrem.
Atque ſcias duplum rectè ſimplumque, reprifam,
De quot danſando paſſibus eſſe ſolent,

Quot paſſibus duplum eſſe debet,

PAſſibus ergo duplum de tribus eſſe memento,
Cum binis gambis: ſed remenabis eum.
Percute de pedibus, marchando quatuor iſtus,
Sed tres una facit altera gamba ſemel.
Sed labor, ac opus eſt paſſus cognoscere cunctos,
Nam paſſus fiunt ordine quique ſuo.
Una duos primos marchet tantum modo gamba,
Ac alium poſthac altera gamba dabit.
Tibia ſed faciet quartum gentiſſima paſſum,
Quæ primos paſſus fecerit antè duos,
Una dabit finem, ſed dupli tibia tantum
Incipit, & poſt hæc, altera gamba tibi.
Aut duplum præſto reprifam, vel tibi ſimplum.
Atque pedes juſti tunc tibi ſemper erunt.

QUOT PASSIB. REPRISA. 37.

Æqualesque pedes jubeo danſando tenere,
Cùm reprisa venit congediumque ſimul.

Quot paſſibus ſimplum.

SIMPLUM ſed facias de una tantummodo gamba

Dando duos iſtus muſica noſtra docet :

Iſtos ſed paſſus tam grandes reddere noli

Ut menſurando condere jura ſolent.

Quinque pedes faciunt paſſum de jure, memento :

Legales paſſus ergo trepare cave.

Paſſus danſandi non ſit pede longior uno.

In baſſis danſis, Bartolus iſta docet.

Et ſi majorem paſſum danſando labores,

In poſtem vadis, ipſe criabo tibi.

Quot paſſibus reprisa.

CUM reprisa venit, ſed non marchabis avantem,

At traſverſus eam, nam tricotare decet.

Atque ipſam ſemper dextra de parte labora,

Frigando gambas, atque movendo pedes,

Conjungando tuas eſpaulas cum muliere,

Et raſam caveas ipſe butare nimis.

Si nimium pulſes, facies repetare puellam,

De modico grognat femina ſemper amans.

Et qui dando ipſam demarcha quatuor iſtus.

Sed pede secretò tunc sibi tange pedem,
 Tibia tres ictus tunc pulset dextera semper,
 Unum sed tantùm gamba sinistra dabit.
 Ipsa duos primos marchabit dextera gamba,
 Ac alium post hoc altera ritè dabit.
 Quartum sed faciat rursus tua tibia passum,
 Quæ primos passus fecerit ante duos.
 Atque illam facies si vis de corpore tantùm,
 Sed facile agnosces cùm bene doctus eris.

Quomodo congedium datur,

CONGEDIUM gentum tantùm de corpore fringa,
 Branlando corpus, non removendo pedes:
 Sed cum congedii finem fauchabis, amice,
 Totam personam dextera gamba regat.
 In medio danſæ numquam congedia dones,
 Tu nisi reprisa sit benè juncta sibi.
 Sed sine congedio, reprisam sæpè videbis,
 In bassis danſis, dum choreabis eas.
 Sed sic non servant bragardi tempore nostro,
 Omnes balantes, nunc tricotare volunt.
 Omnia pervertunt nunc floreando friantes,
 Quilibet in danſis glossat, amice, modo.
 Diminuunt pèdibus passus danſando periti,
 Et benè mensuram semper habere solent.
 Rustri passani cùm fringuant corpore danſas,

CONGEDIUM DATUR. 39

Balando servant tempora nulla sibi.
Avoûe de pays omnes danfare videmus,

Si pren que prengo, dummodo danfa voguer.
Non est ulla symonia, nec dolus, est neque labe

Quod sapiunt faciunt, omne tacendo nihil:
Nam currunt, currunt non intendendo cadensas,

Ad placitum faciunt omnia namque suum.
Simplos, reprisas omnes, congedia, duplos,

Unam mensuram semper habere putant
De raminis grobis faciunt glisclando la gambam,

Inter eos etiam rustica verba volant.
Delverdigoyh hay-gay compaire lo rustre,

Bas & rede, tire deinde la gamba bene.
Et danfare volunt, quando est incepta la danfa,

A tribus & duplis principiari putant.
Mille simul choreant, omnes seseque remisciant,

Tout a bel ordre, rusticolando benè,
Atque covedadas pollatas & sibi donnant,

Fringendo semblant una batailla bona.
Principio danfæ gambam torfando, bonetum

De testa furgunt præstiter absque modo.
Tam benè danfando reverensam de pede lansant,

Portatam terræ quòd pede crede movent.
Et branlant, fringant, ad la païsana redansant.

Mestrus & in danfis quilibet esse putat.
Et nunquam cessant seu paussant currere danfam,

Tunc nisi cum lassus tamborinator adest:
E iij

40 QUOM. CONGED. DATUR.

Ac dicunt garfæ cum cessat carlumiator.

Grandis mercessus genti gogera mea.

Non servant punctos païsani tripudiando,

De duplis simplis mentio parva manet.

Trompos de canua *gent de village* requirit,

Nil valet inter eos una floonta bona.

Barbara barbariam cherubin ut mammona servant :

A l'aventura per tricotare solent.

Illis dum parlas bassas decurrere dansas,

Meprisant illas glorificando suas.

Rusticus ignarus doctrinam negligit omnem,

Et similis similem serquat habere sibi.

Qui malus est, alios sic omnes æstimat esse :

Paillardas omnes una ribalda putat.

Inter dansandum se quarrant undique sorte,

Et quoque tunc multum gloria magna sua.

Dedecus est magnum, villanos esse superbos,

Rusticus & pauper fringotilare volunt.

De minuis renuit sed prætor condere leges,

Illis dansandi nec damo jura modo.

Nam quanvis scirent bassas apprehendere dansas,

Rustica progenies nescit habere modum.

Sed nos tornemus nostram complere bisognam,

Te bene las dansas namque docere volo.

MODUS DANS. BRANLOS. 41

Modus dansandi branlos.

I P S E modis branlos debes dansare duobus,
Simplos & duplos usus habere solet.

Sed branlos duplos, passus tibi quinque laborent;

Tres fac avantum, sed reculando duos

Quatuor in mensura istus marchabis eundo,

Atque retornando quatuor ipse dabis.

Quomodo fiunt passus.

P A S S I B U S & branlus simplicius de quatuor adfit,

Fac tres avantum, sed reculando semel.

Sed primos passus majores semper habebis

Quos facies avantum, sic bene branlus erit.

Istud non servant branlando semper ad unguem

Docti dansantes: nam minuendo crepant.

Branlos decopatos etiam dansare memento,

Mignoniter corpus fac rigolare tuum.

Accorda gambas dum branlas atque rebranlas,

Si non te accordes grandia damna dabis.

Tu discordabis branlantes & tricotantes,

Omnes desbauchat destruinatus homo.

Sed non desperes si præsto, deprecor ipse,

Nescis passetos condere ritè tuos:

Nam te discipulum primò decet esse benignum

Quàm sis dansandi mestrus in arte bonus.

Dulcia non meruit qui non gustavit amara ,
 In granda poena quæritur omne bonum .
 Si sis in medio de falla five a la fine ,
 Et non completa sit bene dansa tua :
 Vel quòd tunc aliqui de l'autra parte redansent
 Et passare nequis tunc plus avante pedes ;
 A trassus planè de te reculare memento ,
 Dansam fac sapiat tunc pene testa tua .
 Sed quòd non sautes garda tunc in reculando .
 De facili dansam perdere quisque potest .
 Iste tibi veniet casus dansando per orbem
 Mille vices : ergò sis memor ipse bene .

Admonitio ad dansantes.

U T teneas artem totam securus , ejusque
 Menti perpetuò , quod venit inde cape .
 Quatuor assumit sibi tempora docta reposita ,
 Quatuor & duplum , congediumque simul .
 In simplo tantum duo tempora quippe dabuntur :
 Quatuor ergò tenent , tempora simpla duo .
 In binis simplis expendans tempora tot quot
 Tu facis in duplo , musica namque jubet .
 Sed pro temporibus cantores consule doctos ,
 Qui cantare solent *ut-re-fa-sol-la-re-mi* .
 ed postquam sapiens rectè decorditer omnes
 Passagios , supra quos mea Musa docet ,

Tamborinerum post detrobare travailla ,
 Qui dansæ praxim ritè docere sciat.
 Indoctus numquam te doctum redde posset :
 Unquam , quod nescit nemo docere potest.
 Disce , sed a doctis , indoctos ipse doceto ,
 Augeri debet una scienſa bona.
 Perdocet indoctus quæ dedoceantur oportet ,
 In dansis meſtrus ſit tibi (quæſo) bonus.
 Principiis obſta , ſerò medicina paratur ,
 Cùm mala per longas invaluère moras.
 A l'enſornando prenduntur cornua panis ,
 Ergo te doceat meſtrus in arte bonus.
 Ipſe ſciat plures dansas ſiblare novellas ,
 Et benè *tur-lu-ru-ro* carlamuare ſciat.
 Fiſtula dulce canit , garſas dum decipit auceps
 Gentilos cantus ludit amica libens.
 Amphion , dansi , quem laudant ſapè Poetæ ,
 Sit tibi lo meſtrus , diſcere quando voles.
 Paſſagios finos in dansa mille flooutat ,
Tur-lu-ro-lu-ro dulciter ipſe tenet :
 Quando carlamuſat de fiſro ſive floouta ,
 Exſtat tam dulcis la melodia ſua ,
 Quòd duros forſat preſtò dansare rocaſſos ,
 Cabras & Saumas is tricotare facit.
 Sed de pagamento nil tibi dicere curo ,
 Compensam cerquat omnis habere labor.
 Cum labor in damno eſt , mortalis creſcit egeſtas ,

Qui non gascagnat, pauper ubique jacet.
Deburfa argentum si vis apprehendere dansas,
Nunc sine denariis non docet ullus homo.
Scire volunt omnes, mercedem solvere nemo,
Perfectè paucos sic choreare vides.
Fac tibi quod semper fit judex carus amicus,
Judicis auxilium sapè juvare potest.
Ad barboillandum frascayres undique clament:
Causidicus justus omnia justa petit.
De tamborinis etiam sis grossus amicus,
In dansis multum namque juvare valent.
A la defortuna plus valet unus amicus,
Quam facit in burfa tota moneta tua.
Nam si fallires choream dansando ribalde,
Tunc possent fautas repatinare tuas.
Ipsam tunc dansam longando vel breviando,
Lex non servatur, quando necesse venit.
Nemo est tam sapiens qui non aliquando perreret,
Sospitat interdum nam generosus equus.
Ipse ego dansando mensuras quandoque perdo,
Deficior prudens artis ab arte mea.
Ad bene dansandum grandis latet anguis in herba,
Trompati plures in choreando malè.
Crimen avaritiæ semper vitare memento,
Solve floutanti, sic cito doctus eris:
Præcticus in dansis etiam te multa docere,
Posset, si pœnam prendere vellet eam.

Sed plures pensant danſas balare volando ,

Difficilis chorea eſt , & nihil eſſe putant :

Sed ſunt ignari qui talia ſomnia pensant ,

Multum terribilis his quoque danſa manet.

Sed mihi nunc dixit quidam bragator in artes

Se totas danſas ritè tenere putans ,

Quòd quando incepit baſſas apprehendere danſas ,

Omnes penſabat ſcire volando benè ;

Sed cùm penſavit paſſus marchare volenter ,

Meſtrus ei travas , dixit , habere poteſ.

Certè qui faciles dicunt errare videntur ,

Cum granda poena vix retinebit eas.

Et non in teſta credas de follibus intrant ,

Nam ſapientis opus eſt choreare bene.

Difficiles danſas plus vos trobabit ipſi ,

Imperium quam lex parraphus atque Caro ,

Atque movendi , Dynus ſcævola , leſtaque , frater

Et re conjuncti , gallus ubique canens ,

Climachus longus , centum capuæque maligna

Quinque pedum , unum , de quibus , atque tria.

Si dominus , mater mulier bona , venditor ejus ,

Et quot nerva , metum , dolia , paſta quoque ,

Exempto , Prætos , ſi quis Pomponius , arbor ,

Fundis eſtratrix , & procibuſque tuis.

Et quàm ſunt leges de toto corpore juris ,

Obscurior danſa quælibet eſſe ſolet.

Ergo laborabis danſarum ſcire cadenſas :

46 *ADMONITUM*

Non aliter poteris tripudiare bene.
 Si citò non possis bassas apprendere dansas :
 Corressare cave , gente friande , precor !
 Sed teneas , oro , pulchram dansando gravelam ,
 Atque bonum dansis omnibus adde modum.
 Est modus in rebus , sunt certi denique fines ,
 Quos si non ferves , tu malè semper ages.
 Sermo datur cunctis , balandi gratia paucis ,
 Ergo dansandi gratia semper erit.
 Absque salve ut nunquam , nunquam valet ulla vianda ,
 Gratia si desit , sic neque dansa valet.
 Ordine sunt plures passus marchare scientes ,
 Sed sibi dansando gratia nulla manet.
 Et per despectum semper dansare videntur ,
 Atque Deum semblat , quod renegare velint.
 Vix ars ulla potest pravos corrumpere mores ,
 Quod natura dedit , tollere nemo potest.
 Illis sed tradam normam , qua scire valebunt ,
 Dansando pulchrum semper habere modum.
 Quærant banquetos , & tunc choreare regardent
 Illos qui rectè tripudiare sciunt.
 Et benè dansantes in testa , quæso , reponant ,
 Atque bonos gestus tunc retinere velint.
 Post faciunt simile , sic ars apprenditur arte ,
 Et post dansando gratia semper erit.
 Felix quem faciunt aliena pericula cautum ,
 Pendutus vobis hoc bene monstrat homo .

Païsani dicunt a bestis quando laborant.

A majore bove, discat arare minor,

Usent & domibus quæ de dansare triumphant,

Et banquetando tempora plura terunt.

Ut sunt Avemione domus quæ scire laborent,

Quæ bragam bragam continuare solent.

Vel semper semper cum solerienfibus usent,

Qui balando solent semper habere vogam.

Sunt tibi bragardi juvenes de corpore, plures

Gentes garfones patria nostra tenet.

Et totus populus dansas demarquat ad unguem,

De puncto dansat tota brigata benè..

Gambadas fauehat, campanas, atque reversos,

Gentas noblesfas corpore, crede, facit :

Ad bene dansandum joyas seu præmia donat,

Qui melius dansat, ille reportat eas.

Atque senes homines rectè dansare videres,

La gentes viellæ repapiare solent :

Est paradifus deliciarum patria nostra,

Corgiasus païfus solerienfis adest.

Mille friandifas juvenes ex corpore fringant,

Affaliunt omnes qui choreare volunt.

Patria solerienfis est frigandima villa,

Dulcis amor patriæ, dulce videre fuos.

Infuper exhortor vos omnes discere dansas,

In quibus affidue basia longa damus,

Discite jannolam, brandos, aïasque coquetas,

Ac omnes alias , oscula si qua ferunt.
Qui choreas tales scit , felix dicitur esse ,
Namque puellarum labia pulchra bibit,
Quid melius juveni dum pulchras basiat illas ?
Nil melius vobis , nec mihi præstat opus,
Dum tu basifabis garfas , musum tibi torca ,
Et proluxa dabis basia , pressa quoque.
Tolleque byretum de testa tunc sine fauta,
Sit reverentia tua tunc benè facta quoque ,
Ulteriùs moneo te artis secreta docendo ,
Unum passagium quod mihi sæpè venit,
Si dansando tuam forsan parlabis amicam ,
De numeris dansæ sis memor ipse benè,
Pectora vestra duas tunc non admittere cures ,
Quòd si non facias , impachiatus eris :
Atque velis rectè dansæ auscultare cadansas
Auriculis teneas typana ritè tuis.
Vidi quàm plures se gravitate moventes ,
Qui non intendunt quando cadansa venit ,
Nec reddunt aliquem toto de corpore gestum ,
Cum reprisa tocat congediumque simul.
Dum passat tempus plantatos stare videres ,
Semblant Durbecos se removendo nihil.
Instrumenta simul sed pluria quando tocabunt.
Attentè ad flooutam , namque magistra manet,
Fistula si fautet dansam seu non benè siblet ,
Quomodo cognosces pande alote mihi,

Tamborinarium quamvis tu ritè regardest ,
 Non poterunt oculi , crede , videre sonum.
 Aureillas ergo dansando consule semper ,
 Auditus dicet si male tonnus eat.
 In gambis etiam poteris cognoscere fautas ,
 Li sonus est falsus , gamba trotare nequit.
 Visagium teneas dansando semper alegrum ,
 Et cheriam frater confice , quæso , bonam,
 Balando quidam certè plorare videntur.
 Merdassas duras atque cacare velint.
 Permittas socios etiam dansare , ribalde ,
 Si semper dances ipse sachoſus , eris.
 Doctorum veterum semper proverbia cantant :
 Omne quod est nimium tædia ferre solet.
 Et semper noli cum una dansare puella ,
 Sed cum diversis dansarifare velis.
 Tantum unam faciunt quidam dansare puellam ,
 Sed sibi vergogna maxima , crede , manet.
 Nam dicunt homines tunc omnes atque puellæ ,
 Incarnatus adest nunc amor ille nimis.
 Ipse tamen dansa cum tempus postulat aut res :
 Sed vergognosus non eris ipse nimis.
 Nam dicunt leges nostro de corpore juris ,
 Quòd nunquam timidus gratus amator erit ;
 Et gaiter dances , non tirassando sabotas ,
 Fringendo corpus quando cadensa sonat.
 Nam pensant quidam tunc se cavare racemos ,

60 *A D M O N I T I O*

In tantum gambas tunc apilare solent.
 Plures tordiones etiam danfare memento ,
 Sed bene minutè fac rapiare pedes.
 Ad tortiones non exstat regula certa ,
 Hysteron & proteron , ritè movendo pedes,
 Illos appren-des tantum danfare per usum ,
 Usus & ars docuit quæ sapit omnis homo.
 Si non intendis danfarum ritè cadensas ,
 Unquam non poteris tordionare bene.
 Cum branlos facies , seu tordionaris amator ,
 Da tibi lo bindo bindo , ribalde , bonum,
 Patata pototum , sed fit corrensia gaïa ,
 Et de brin & de broc , intravagando pedes.
 Est mihi difficilis multum passagius iste ,
 Istam correndam nemo docere potest.
 Intendo melius quàm vobis dicere possim ,
 Usus vos tantum scire docebit eum.
 Et semper semper sis estringatus ad unguem ,
 Et benè stacata sit la brayeta tua.
 Tombare in terram braihas quandoque videmus ;
 In bassis danfis , ergò ligabis eas.
 Atque velis etiam bellas portare sabotas ,
 Fac bene stirata sit quoque chaussa tua.
 Oro , te cornatas caveas portare sabotas ,
 Nam nil in danfis turpius esse potest.
 Chaussas deceptas etiam portare memento ,
 Atque sabotoni sint tibi , quæso , bravi.

Non

Non portes bottas in gambis tu choreando.

Nam bene non danſat, eſperonatus homo.

Cùm vadis ad danſas, fac amolare ſabotas,

Ut trinchent ſallas trincotilando bene.

Sed ſi boquetum de compagonibus Abbas,

Det tibi, gentiliter fac decus ipſe tuum.

Convita garſas, dominas gentasque puellas,

Oro, in bocquetto ſemper, amice, tuo.

In choreis fuerint bellæ ſi quando puellæ,

Indiſtinctè omnes intretenere velis.

Sed bene feſteges illam, quam dilegis ipſe,

Dernerium branlum ſemper & illa manet.

Et facias omnes ſillas danſare memento :

Fac ſaltem danſet filia quæque ſemel.

Nam vidi garſas de danſis quæ veniebant,

Sed quaſi cor totum deficiebat eis,

Quod de danſando nemo invitaverat ipſas,

Ac intretenuit nullus amator eas :

Sed bene fognabant tornando multa revaſtes

Verſus amoroſos qui choreare ſolent :

Quod non danſarunt unam tantummodò danſam.

In ballo ſecum, quando triumphus erat,

Sed compagnones bellas tantummodo rappant ;

Noſcitur in danſis pulchra puella citò.

Ergo cùm facies boquetum pulcher amator,

Conſulo, fac danſet filia quæque ſemel.

Et compagnones de convitare memento.

52 A D M O N I T I O

Qui tecum dominas affociare velint.
 Sed faciant, quæso, psallam danfantibus amplam,
 Arreculent omnes dulciter atque viros.
 Nam sæpe in danfis est hic vergognia magna,
 Unus cum domina vix choreare potest.
 Ordo ponatur tamen asstendo puellas,
 Dando scabellas, scamna polita quoque.
 Atque duo tantum debent danfare pareilli,
 In bassa danfa quando la flouta tocat.
 Hic semblat porcos qui se cumulantur in unum,
 Cum dormire volunt aut lupus ambit eos.
 Costumæ rumpunt leges ac omnia jura :
 Usus tu semper de regione tene.
 Sed cum defardam danfarum sine lievrant,
 Tunc omnes possunt tripudiare simul.
 Tempore nocturno sed cum danfabis, amice,
 Antorche plures lumina clara ferunt,
 Nam dicunt leges, quod ponas lumina magna,
 Non bene danfatur lumine danfa carens.
 Lumina si non sint, poteris baifare puellas,
 A la forneria nemo videre potest.
 Sed dare post potum fac cunctis sis memor, oro,
 Et tunc lex vinum braguet, amice, bene.
 Nam canit Ovidius, tunc pauper cornua sumit,
 Cum banquetando dulcia vina vogant.
 Fecundi calices quem non fecere disertum?
 Embrigare solent dulcia vina bene.

Ipse tuum festum fac quod sit semper honestum

Nil melius homini quam sua fama bona.

Discere passagium sed vult fantasia nostra,

Quod multos trompat, accidit atque mihi:

Si tibi sit socius choreas dansando peritus

Qui plures dansas tripudiare sciat;

Principio dansæ confestim refrice rectè,

Ad dansam jubeat ille toccare sibi.

Nam sunt quidam quidam omni de corpore missi,

Ultra communes qui choreare sciunt.

Et quando socius vult arrapare puellam:

Tunc talem dansam histrio tange ferunt,

Sed non communem commendat raugere dansam

Sed longas alias carlamuare jubent.

Ut le grand hélas! la grand douleur mamiona,

Pampolana bona noble cuenr que bravam.

Atque la Signora, ma plesando, dulcis amica;

Ut socium trompent ista toccare jubent.

Quare avisatus sis semper dum choreabis

Quam dansam socius carlamuare facit.

Barbotant homines & pluria carmina parlant:

Ex improvise fallitur omnis homo.

Ast etiam firmè teneas in mente repostum:

Quod tibi secretum nunc mea testa canet.

Nam nisi communes non debet tangere dansas,

Ipse floutator quando brigata salit.

Has nisi de jussu dansantis tangere decet,

34 A D M O N I T I O

Tunc alias omnes namque toccare potest.
 Sed balando, precor, garda fautare cadensas,
 Finem danſæ des quando flouta dabit.
 Nam ſicut amiſſum non eſt reparabile verbum,
 Si fautes danſam, vix reparabis eam.
 Vades in ſcyllam, cupiens vitare charybdim,
 Danſariam fautes ſi ſemel ipſe tuam.
 Eſt via peccandi, facilis deſcenſus averni,
 Sed revocare gradum maxima pœna manet,
 Nam ſi fallires choream danſando, ribalde,
 Invergognatus omnibus ipſe fores.
 Vir ſemel in mundo, poſtquam perdivit honorem
 Illum vix nunquam poſt recobrare potest.
 Quem ſemel horrendiſ maculis infamia nigrat,
 Ad bene tergendum nulla laborat aqua.
 In mundo non eſt ulla reparabilis arte,
 Læſa pudicitia: deperit illa ſemel.
 Sed non reſpicias ſtellas danſando friande:
 Aſtrologi ut faciunt ſidera quando notant.
 Contra muraillam vel terram reſpice, quæſo,
 Nec tortis oculis cernere quemque velis.
 Non ad meſuram ſocii danſabis, amice,
 Quod plu es faciunt reſpiciendo pedes.
 Quidam ſunt ſemper qui ſe danſando revirant,
 Ut videant ſocium, ſi bene danſa cadat.
 Semblant latrones, qui ſe plerunque revirant,
 Quando borellus ritè foëtat eos.

Me semblant Janum partem qui spectat utramque ,

Est pro ridendo , respiciendo modum.

Si perventuram dansam fallis tamen ipsam.

Passibus alterius tunc reparabis eam.

Et si non possis dansam reparare salitam ,

Demarcha semper , dinumerando nihil :

Et nunquam pauses nec si reverentia facta ,

Nunc nisi cum mestrus tamborinare finit.

Per medium dapſæ non estonaberis unquam ,

A la ventura tunc tricotare velis.

Et quamvis multum tu sis tribolatus amore ,

In dansis unquam non ebahitus eris.

Arrisqua vinum cum fustibus atque barillis :

Prospera fortuna sæpè juvare solet.

Per plures errant dansando propter amorem ,

Dulcis amor multos jure salire facit.

Et benè perfecte fingas te currere dansas ,

Terribiles mignas atque tenere velis.

Non timeas fumum tunc de cauletibus , oro ,

Nec de raviolis , rogius esto nihil.

Heu ! quam difficile est crimen non promere vultu ,

Visagium triste , qui malè fecit , habet.

Coragium semper boniacum prendere forsa ,

Qui se coragiant adjuvat ipse Deus.

Cauquillone , precor , dansando te bene portas.

Fac dicant gentes , iste valentus adest.

Et rotare cave quando dansabis , amice ,

56 A D M O N I T I O

Nam si tunc rotes , tu bene porcus eris.
 Tu quoque per danſas nunquam ſautando petabis ,
 Stringe os , ſic culum coge tenere petum.
 Non nimium branles perſonam tripudiando ,
 Atque precor branlet quod tua teſta parum ,
 De teſta mignis nam quidam mille laborant
 Torſendo boccam , quod male vidit eis.
 Non contra facias te ſic danſando friante ,
 Sed teneas trongnam tripudiando bonam.
 In danſis etiam tu te carrabis honeſtè ,
 Si nimium bragues , invidiatus eris.
 Si teneas medium , ſemper tutiſſimus ibis ,
 Per nimiam bragam jure mocatur homo.
 Mignotarias faciunt quidam de corpore gaïo ,
 Inter danſandum quæ mihi ſæpè placent ,
 Non grates teſtam manibus , ſerquando pevolhos
 Nec nigras nieras , tunc graſinare velis.
 Nec nimis in terram pendentia brachia portes ,
 Sit braſſus rigidus , tripudiando parum.
 Deſpoderati quidam danſando videntur ,
 Et braſſos ruptos ſemper habere ſuos.
 Ergo tuum corpus rectum danſando tenebis ,
 Hoc niſi fringando danſa plegare petat.
 Æqualem ducas tecum balando puellam ,
 In danſis nunquam retro menabis eam ,
 Namque ſolent quidam retro dimittere garſam :
 Si lupus hîc eſſet , crede , levaret eam.

Et modicum longè teneas de te mulierem,
 Si nimis & currat, tunc retinebis eam.
 Sed tibi personam nunquam dansando remires,
 Pavones faciunt, quando placere volunt.
 Plures maraudos vides de tempore nostro,
 Qui se quarrando glorificare volunt.
 Ubertam boccam nunquam dansando tenebis
 Tunc propter muscas, namque volare solent,
 De facili boccam possent intrare badatam,
 Et te strangularent, ergo follate cave.
 Non sis morvelosus, nec havet gorgia gardas
 Foyrosos juvenes femina nulla cupit.
 Et non escraches morvelos ante puellas,
 Nam racare, facit vertere corda quoque.
 Seu scupis, aut mungis nares, nutasque, memento
 Post tua concussum vertere terga caput.
 Et nasum digitis de non moccare recorda,
 Blancus mocadorus fac bene mocquet eum.
 Allia non manges, nec porros tu, neque cepas,
 Nam faciunt boccam post redolere malè.
 Sed quandoque bonas garfas donabis ceillatas
 Inter dansandum, tempora quando volum:
 Nam sine reprensa garfam respicere possum,
 Communi in dansa quatuor ipse vices,
 In commenfamento dum reverentia baillat,
 Et reprise venit cōgedumque simul.
 Esquissare manum garfas quandoque valebis,

Quamvis corroset continuare velis.
 Secretè facias dum gratifabis amicam,
 Quæ nimis apparent retia vitat avis.
 Omnibus in rebus fac semper vincat honestum;
 Si sis paillardus tu maledictus eris.
 Bella tibi si sit, noli desistere cœptis,
 Femina sæpè negat id quod habere cupit.
 Audaces fortuna juvat, timidosque repellit,
 Et timidus nimium sotos amator erit.
 Ast in banquetis semper cortesius esto,
 Nam blandis verbis quæritur acer amor.
 Non formosus erat sed erat facundus Ulysses,
 Qui bene devisat, semper amatus erit.
 Excitat & nutrit facundia dulcis amorem,
 Et mulceens animos mitigat ipsa feros.
 Hoc tamèn in testa firmè dansando tenebis,
 Parlando garfis affirolatus eris.
 Affilatum beccum semper habent mulieres,
 Subtilis escotus vix superaret eas.
 Si non sis finus cum garfis atque jocosus,
 Grandus sotatus tu reputatus eris.
 Inter garfetas facito sis cautus abundè,
 Subtilitas hodie vincere cuncta facit.
 Non sis lordodus, dugassus, nonque taraudus,
 Nunquam per dansas ipse Toïnus eris.
 Sunt plures homines qui sunt quasi mortis imago,
 Et sibi parlando gratia nulla manet.

Tales fantomas non diligit ulla puella,

Est quasi brutata bestia sotos homo.

Mistius & bravus cum garfis esto, friande,

Parla correctè quando loqueris eis.

Sermo hominum mores & celat & indicat idem;

Ad parlare suum noscitur omnis homo.

Sis bene flatterius parlamentando puellis,

Dulces parollas femina semper amat.

Verba ligant homines, taurorum cornua funes

Et blandis verbis femina sota cadit.

Sed tibi passagium volui nunc prendere pulchrum,

Quod bene perpetuò tu retinere velis.

Ipfus amorosam facias danfare frequenter,

Multum bragare femina quæque cupit.

Nam si non facias quòd multum danset amica,

Contra te iratam, crede, videbis eam.

Sed postquam secum dansam balaveris ipse,

Per substitutum post choreare velis,

Aubadas etiam tu fac de nocte a la garfa,

Cum tamborinis carlamuando benè.

Bellas Chanfones semper cantosque novellas;

Gayas aubadas audit amica libens.

Femina cum dormit in lecto, nudaque sola,

Se strillat corpus sæpe petando bene;

Et quando aubadas audit, desirat amantem,

Vellet amorosum gattigolare suum.

Suavius in dansis semper sis atque valentus.

In choreis nunquam solus amatus erit.
Follegiando putant nam plures ritè placere ,
Displicet imprudens quando placere putat,
In danfis etiam nunquam fis, oro, superbus,
Gloripetas unquam nullus amare potest.
Gloria, Luciferum cassavit de paradiso ;
Tales fantauimas non amat ipse Deus,
Ultra cuidatus non fis, te deprecor, unquam,
Et male volutus ipse fierus homo.
Nunquam dormiscas in danfis, gente brigante,
Dormire in danfis, est renegare Deum,
Ayfa te, danfa, sensa pulsare la gentem,
Impingunt aliqui currere quando venit,
Quosdam aboïnos in danfis sæpè videbis,
Qui contra omnes barboliare volunt :
Sed martingalam facias brusire valenter,
Si cupias dominæ ritè placere tuæ,
Altas trossabis gambadas ipse volando,
Saltos, & gavelos, plura reversa quoque,
Terrabin, terrabast gielando te remanebis,
Te tragitayrum quilibet esse putet,
Tuque repompilla, fac bondes atque rebondes
Fac sembles paumam quando frapamus eam,
Martingalando sauta cum mille reversis,
Sic cum tumbabis, præsto levare velis.
Atque retornabis danfam complere valenter,
Patrim, patrolo, teque dolendo nihil.

Sed per mensuram salitando te remanebis ,
 Namque tuant plures quando volare putant.
 Et si non surgas , tu plus tumbare nequibis ,
 Qui jacet in terra , non habet unde cadat.
 De Carmentrando , moriscas effice bellas ,
 Maumargas etiam , farse giando quoque.
 Et si tunc alicui non vis cognoscitus esse ,
 Grans-fauvisagios pone , repone tibi.
 Tempore tunc illo est de dansando lo fiera ,
 De Carmentrando banquetat omnis homo,
 Se desordenant las gentes , multa bevendo ,
 Et la lex Gallus est repetita benè.
 Et facias , oro , rectè dindare sonetas.
 Gascavelando fac tricotare pedes.
 A l'antigailla te interdum ritè reccarra ,
 A grandos passos intrava gando pede.
 De pouchis pedibus ritè marchabisavantum ,
 Fringando gascas de manibusque tuis.
 Burlim bulaino semper donando lo bendo ,
 Tan-ta-ri-rèi-no , la tu ro luro luro.
 Plures bragardisas te benè scire besognat ,
 Si dominas inter , quæris habere vogam.
 De dansando tamen Provençia nostra triumphat ,
 Palmam dansandi semper habere solet.
 Sed nova nunc venit gentissima dansa gallarda
 Corpora quæ valdè nostra sudare facit.
 Affamare facit nimium nos illa ribalda ;

Rumpere me gambas nam facit ipsa meas ,
 Rideo , sed tantum quòd nescio dicere quantum ,
 Cum video gentes sic remenare pedes :
 Nam semblant gallos , qui se battendo pelicant ,
 Cattos & monimas cùm grafinare volunt.
 Tombare in terram sæpè dansando videntur ,
 Cùm faciunt corpus sic virolare suum.
 Quando voles ergò dansam balare gallardam ,
 Non te morfondas , gente falote , precor.
 Non facit infantes tua plus gentissima mater ,
 Ergo tuum corpus intrretenere velis.
 Nunc arribavit quædam gorreïa dansa ,
 Quam tu laudabis , quando videbis eam.
L'antigailla gaya , gens sagia nominat illam ,
Pe-to-to-pe-to-to-tam-far-la-ra-la-ri-re-on ,
 Solus homo dansat de una tantummodò parte ,
 De l'altra , choreat femina sola quoque.
 Tercentum faciunt inter se signa friandæ ,
 Se culum gratant , lo focus ardet eum.
 Quæ vir signa facit , tunc eadem femina fringat.
 Terne cueillabis , respiciendo modum.
 Una mihi semblat quod sit grossissima garfa ,
 Cùm video garfas tam bona signa dare ,
 Inter bragantes tunc semper gorgia ridet ,
 Et cacat in bragis sæpè friandus homo :
 Fort se destaulat populus de corpore gayo :
 Echaufatus homo se retinere nequit.

AD DANSANTES. 63

Centum folifias alegras ipse videbis ,
 Te escompiffabis , dum tricotabis eas.
 In danfis etiam non te incagnaberis unquam ,
 Si te corroffes , deftraïnabis eas.
 Chriftus amat pacem , fed dæmones arma capeffunt ;
 Ullos debates non amat ipfe Deus.
 Causas raumaticas in danfis tu neque conta ,
 De caufis alegris tu devifare velis.
 Denique nunc moneo , quod dum danfibus amator ,
 Danfes cum bellis vestibibus ufque tuis ,
 Nam bellas vestes femper danfare requirit :
 Vir malè habillatus sæpè trufatus erit.
 Fac , vadas femper multum mignoniter , oro ,
 Peigninata , precor , fit benè testa tua.
 Te teftonando nunc ut maneria currit ,
 Bragando rectè femper amatus eris ,
 Cum ferro chaulo fac replegare capillos :
 Ne cremet auriculas , attamen ipse cave.
 Mille vices *le jour* , te peignina capillos
 Gentil gorrerius , fic choreator eris.
 Sed tibi defacient teftonum ventus , amice ,
 Dum fufflat ventus fi petis ipse foras.
 Ergò domi femper reclaufus tunc eris ipse ,
 Vel teflam gardet genta coiffa tuam ,
 Aut manibus teneas perrucam ritè reclufam ,
 Ambas ad teflam pone , friande , manus.
 Non tundas teflam , fi vis belliffimus effe ,

64 A D M O N I T I O

Nam vir tundutus , livius esse solet ,
 Bragardum supra la testam pone bonetum ,
 A la grand gorre , post gricotabis eum.
 Bellus byrretus , homines bondranque sabatæ ,
 Defondrant multum , cum modicumque valent.
 Vir bene habillatus , semblat bellissimus esse ,
 Quamvis sit multum laïdus atque brutus.
 Quando vident juvenes bragardos namque puellæ
 Tales confestim calliniare volunt.
 Sed bene continuam quamvis præceperis artem ,
 Artifices usus reddit in arte bonos.
 Plus valet hîc praxis quàm tota scientia corde ,
 Ergo tibi dansæ practica dulcis erit.
 Dansando ferias de non servare memento ,
 Quas plaidoyanda curia nostra tenet.
 Et si mesprises mea nunc tu jussu falotus ,
 In dansis valdè , crede , trufatus eris.
 Non me scriptorem sed te neglexeris ipse ,
 Bram , bram , cantabo , stercus in ore tuo.
 Primò respicias tu te , qui negligis omnes ,
 Inebriatus homo , bestia grossa manet
 O ! ga lavarde , meas si pensas carpere dansas ,
 De longo & largo pergicocatus eris :
 Jam mihi per testam grandis fumeïa montat ,
 De modico testam musca levare facit ,
 Si male tossensum vis esquivare , ribalde ,
 Ipse tace facies sic benè tresque benè.

AD DANSA N T E S 63

Sancta Evangelia cantant ut ritè lo verum ,
 Et benè de Christo Biblia nostra fidem ,
 Verùm dansandi sic artem carmine dixi ,
 Fac serves igitur , tu mea jussa bene.
 Rara avis in terris , nigroque simillima Cygno
 Sic pauci choreas ritè docere sciunt.
 Apparent rari nantes in gurgite vasto ,
 Nemo est perfectus , sed nisi ritè Deus.
 Ergo communes qui dansas scire laboras ,
 Disce meos versus , sic bene doctus eris.

Sequitur dansa communis versibus composita.

AUSSANDO hyrretum , sit reverentia primò ,
 Rursus congedium , non removendo pedes.
 Simpla duo marcha , post hoc cum duplici solo ,
 Et post reprisam confice ritè tuam.
 Et sequitur duplum post , & reprisa friando ,
 Branlando corpus , congeiumque dabis.
 Inde duos simplos marchabis , tres quoque duplos
 Bostigando pedes inde reprisa datur.
 Ulterius duplum dansa mignoniter unum ,
 Et post reprisam , congediumque simul.
 Post binos , simplos fringa , cum duplici solo.
 Indeque reprisam gamba menare soiat.
 Fac post congedium de testa aussando bonetum
 Personam & gambam ritè plegando tuam.

66 DE CONGEDIO.

Dulciter in facie dominam sed respice semper ,

Ad finem danſæ cùm reverenſa datur.

Sic habet hic finem communis danſa falotis ,

Viginti numeros ſemper habere ſolent.

Facta communi pauſæ pauliſper amator ,

Inſequitur poſt hoc moytia namque brevis.

Principium danſa balatæ namque reſiblat ,

Tambourinairus , meſtrus in arte bonus.

Mittia conſeſtim poſt carlamuatur ab illo.

Quàm bene nunc bales , ut calamela docet.

De Congedio.

CONGEDIUM primò faucha cum duplici tantum ,

Et poſt reprifam congediumque ſimul.

Simpla duo rursus , ſed cum tribus effice duplis ,

Reprifam caſca poſtque movendo pedes.

Inſuper & duplum pulſa bragarditer unum ,

Gringotando pedes inde reprifa venit.

Congedium rursus bales auſſando bonetum ,

Atque ſimul gambam ritè plegando tuam.

Respice ſed garſam cùm fit reverentia genta ,

Atque oculi monſtrent dulcia ſigna ſibi.

Pluribus ipſa modis ; aliis danſantur in orbe ,

Sed tibi ſufficiat hoc choreando modo.

Bartolus & Baldus , Paulus , Felinus , Jaſon ,

Panormitanus , Decius atque Cynus ,

DE CONGEDIO. 67

Et dominus Petrus Albert, grandisque Rolandus,
Teulerius Merulus, Riffius, atque bonus :
De Ripa, Aciatus, legum magnique magistri,
Quos de dansando vincere nemo potest,
Bragardus dominus Doctor Montagna Valentus
Mingronus socius Jaumetus atque meus,
Et non cosinus sic Christophorus quoque porcus,
Qui benè gormandat, cum vituaila venit,
De aliquo, dominus sapiens & doctus ad unguem
Frater dovotus atque sacrista suus,
Atque Tholosani Doctores undique misti,
Merveillas faciunt plura legendo benè,
Pellatus facilis, Dansis Francina plesentus,
Guido Soleris, Ayma valentus homo,
Bragardus Dector Loyssonus, noster amicus,
Quem parlamentum jam retirare potest,
Quando legunt dansas, & monstrant omnia nobis
Istam continuè tripudiare solent.
Dansando, communis opinio sit tibi semper.
Si danses aliter, tu reprobatus eris.
Judicium populi nunquam contempseris unus :
Contra communem consiliare cave.
Omnes bragardi dansant communiter istam,
Hoc tamen ad placitum nunc tibi trado tuum.
Hic tibi pavanas nolo describere dansas.
Rarenter dansat iste païsus eas.
Dum fueris Romæ Romano vivito more :

68 DE CONGEDIO.

Cum fueris alibi, vivito sicut ibi.
 Danſa finita, ſed cum pauſabis amicam,
 Semper agas grates, dulcia verba loquens,
 Illam poſt pauſa, per ſedem ſive repone,
 In qua ſedebat quando rapaſtis eam.

SEQUUNTUR IN PRATICA

danse communes, quæ secundum Musicam, dansantur ad viginti longas, & qualibet longa de illis fit ex quatuor semibreuibus.

Les communes à xx.

R c f f d r d r c f f d d d r d r c f f d r c.

La moitié à xii.

c d r c f f d d d r d r c.

Notez, qu'ainsi comme toutes les danses communes sont à xx, semblablement toutes les danses communes & non communes ont une moitié à xx.

Item, notez que la première R. signifie révérence, quand elle est au commencement de la danse, & quand elle est en autre lieu, signifie reprise. Le c. signifie congé : les deux ff. signifient deux simples : le d. seul, signifie un double : les trois d d d. signifient trois doubles : & si tu veux sçavoir comme tu dois faire les pas, regarde ci-dessus au Chapitre qui se commence : *Passibus ergo duplum, &c.*

*S'ensuivent autres basses qui ne sont pas
communies, lesquelles ne se dansent gueres
souvent aux banquets.*

Le grand hélas.	Elle me tient.
Tant ay d'ennuy.	Verdemont, à XIX.
R c ff d ff r c d d d ff r c ff d ff r c.	
La grand douleur,	L'abort de la vigne ;
<i>Dulcis amica</i>	<i>La gaya :</i>
Par faux semblant	L'esprevier.
Confortez-moi à XXIII.	
R c ff d ff r c ff d ff a c ff d d d ff r c ff d ff r c.	
Tout noble cueur.	Ma mie.
Fleur de beauté,	Va-r'en regrets.
L'amour de moi,	Joye sans fin.
Le viell Testament.	Si j'ai perdu ma mie.
Je tiens ma mie à XX.	
R c ff d ff r d ff r c ff d d d ff r d ff r c.	
Si je me plains.	M'amour vous ay donnée
M'amour.	La fricassée à XXIII.
R c ff d ff r c ff d d d r c ff r d ff r c.	
Pampalone.	Hélas ! Madame.
Amours m'ont	Hélas ! si j'ai mon joli
Tems perdu à XXII.	
R c ff d r c ff d ff r c ff d d d r c ff r c.	
Va plaifance.	La pensée de Madame à XXII.

R c f f d f f r c f f d d d r l l f f d f f r c.

La penscio

So fasso.

La despourvueue à xxii.

R c f f d f f r c d d d f f r c f f d f f r d f f r c,

La fanfarre. La douleur des dents, à xxi,

R c f f d f f r d f f r c f f d d d r c f f d f f r c,

Fortuno fort. Testimonium à xxiii.

R c f f d f f r c f f d f f r c f f d d d r c f f d f f c,

Mes amourettes à xxi.

R c f f d r c f f r d r c f f d d d f f r d f f r c,

Consumo la vita mia, à xxi,

R c f f d r c f f d d d f f r d f f r c

Tout *ferlore*, à xiii.

R c f f d f f r c f f d d d f f r c

Hélas ! que vous a fait mon cueur,

L'escarpe dole, à xix.

R c f f d r c f f d d d f f r c f f d r c

Tout s'adoubera à xxiii.

R c f f d f f r c f f d f f r c f f d r d r d r c f f d r c

Patience à xx.

R c f f d r d f f r c f f d d d r c f f d f f r c

Monsieur vaut bien Madame, à xix.

R c f f d f f r d f f c f f d d d r f f r c

Bon temps à xx.

R c f f d r c f f d r c f f d d d r c f f d r c

A Dieu *foulas*, & joie à xxii.

R c f f d f f r c f f d r c f f d d d f f d d d f f r c f f d r c

Pour avoir fait au gré de mon ami à xxiii.

R c f f d f f r c f f d r c f f d d d f f r c f f d r d c

Ils ont menti, à xxviii.

R c f f d f f r c f f d r d f f r c f f d d d f f r c f f d r d f f r c

Ma douce Dame.

La douleur du more, à xxi.

R c f f d r d f f r c d d d f f r c f f d f f r c

Ce que mon cœur pense, à xvii.

R c f f d r d d r c f f d d d r d f f r c

La florie à xxiiii.

R c f f d f f r d f f r c f f d d d r c f f d r d f f r c

Le manteau jaune à xxv.

R c f f d r c f f d r f f d d d r c f f d f f r d f f r c

Lo bras despagna à xxiiii.

R c f f d f f r d f f r f f d r c f f d d d r f f d r c

La grolo, à xxiiii.

R c f f d r d f f r c d d d r d f f r c

Les quatre basses danses à xxiiii.

R f f d r c f f d d d f f r c f f d f f r c f f d r c

A Dieu m'amour jolie à xviii.

R c f f d r d f f r c d d d r d f f r c

De reliquis dansis eadem finitio sic fit,

Quæ fuit in Græcis, dum choreare voles;

Sufficit & bastas asinos portare banastas

Finem dansarum nostra florita facit:

Nulla quidem vita est homini, nec gloria major.

Auxilio multos quam relevasse suo.

Spes mea est unica Deus,

L'Amant à l'Amie,

Adjuva me, & me fais ceste grace,
Que je te puisse en secret, face à face,
Dire & conter l'amour & grand ardeur
Que j'ay en toi pour le bien & honneur
Que y ay veu & cogneu sans fallace.

Je ne te voy ni en lieu, ni en place,
Que je ne die & profere en mon cœur,

Adjuva me.

Cent fois le jour, & voire en peu d'espace,
Je te-regrette, & ne sçay que je fasse,
Tant suis esprins de ta grande rigueur,
Dont je crains bien de tomber en langueur,
Et pourtant donc, avant que je trespasse,

Adjuva me.

Responſe de l'Amie,

Si vous voulez, je vous fais à sçavoir,
Que je suis preſte à vous faire plaisir;
Et pour complaire à votre bon deſir,
Je mettrai peine à faire mon devoir.
Pensez-y doncques, & ne faiſte que voir
Quand vous voudrez, car je ſuis de loisir,

Si vous voulez,

Des deux parties, l'un vous faut recevoir,
Prendre, ou laiſſer, c'eſt à vous à choiſir,

Vostre refus me feroit desplaisir :

Car à toute heure vous me pourrez avoir ,

Si vous voulez.

*Explicit utilissimum opus guerrarum & dansarum ,
impressum in bragardissima villa de Paris , per discre-
tum hominem Magistrum Julium Delphinum de Piemon-
tum de anno mille cinentum & septenta novem ad pri-
mum diem mensis Januarii.*

GAYA EPISTOLA AD FALOTISSIMAM

GARSAM LANAM ROSEAM.

O ! mea plesansa ! o ! mea mignonissima dama ,

Dilige personam granditer , oro , meam.

Ipse amo te tantum , quod nescio dicere quantum :

Nullus de mundo te plus amare potest.

Ut cremat ille focus terribilis omnia grescus ,

Grossus amor corpus sic brulat omne meum.

Uror , ut indomitis ignem exercentibus eris ,

Fertilis accensis messibus ardet ager.

Tu es mihi tam bella & bona bragardissima garfa ,

Quod vellem in camerate rigolare mea ,

De te duntaxat pensat mea testa , repensat ;

In te continuè mens mea tota manet.

Continuò falsò mecum te somnia jungunt,

AD SUAM GARSAM. 75

Omnibus & mecum noctibus esse soles.
Tu damayseleta facis me perdere vitam,
Et sensum totum, corpus amando tuum.
Ergo nunc superest, ut me miseratus, amantem,
Arassare velis corpus amica meum.
Enrabiare facis tu me, languere furentem,
Causa meæ vitæ, causaque mortis eris.
Solamen nostrum tu gloria nostra perennis,
Omnia nunc nostræ jura salutis habes.
Tu facis in causâ me desperare profectò,
Si me refuses, heu citò mortus ero,
Si tibi vis modicam pro me donare fatigam,
Decidit in casses præda petita meos.
Non patire facit damnatos tam lo diabolus,
Nec purgatorium dat mala tanta malis:
Quod facit ad nostrum corpus nunc ignis amoris
Heu mori, morior, la mîa bella: modo,
De memento treriam populus post te reputabit,
Si pro te moriar, tristitia semper eris:
Quare te precor, o! mea salutissima garfa,
De tanta poena me relevare velis.
Ipsa tuas aures nunc arrige, quæso, libenter,
Exaudi vocem, dulcis amica, meam.
Non facias tantum me playdegiare la pessam
Dæpe domus tumbat playdegiando nimis,
Semper ero felix, joïsus, friscus, alegrus,
Si possim gambas gratigolare tuas.

Si bonaventura, vel me fortuna juvaret,
Per murrum & gautas, oscula mille darem.
Impegolata meo cordi tu es, chara gogeta,
Spes mea blanditiæ, deliciæque meæ.
Ipse licet videam bragardus mille puellas,
Per Christum Dominum tu mihi sola places,
Tu mihi de mundo nunc plus formosa videris:
Au regard de te, nulla puella valet.
Inter amorfos sunt belli semper amores.
Est nunquam layda femina quando placet.
Non alias curo burutelare puellas.
Tantum personam curo tenere tuam.
Tu jolieta manes multum mea joyhia tota,
Spes tua me tantum vivere, crede, facit.
Si te garfa Paris nudam vidisset in Ida,
Credite dixisset, Juno, Minerva, Venus.
Bella tibi facies, gracilis tibi nasus & osque,
Blanchas tetinas tu quoque garfa tenes.
Sunt oculi clari, sunt & perdulcia labra,
Bafia dulceta tu quoque semper habes.
Et nitidi pendent clarâ cervice capilli,
Ac sunt membra tibi candidiora nive.
Rusticitate cares, sunt & sine crimine mores,
Et semper cunctis mox tua facta placent.
Omnes nunc homines tua gratia bleffat amore,
Aggradare soles omnibus ipsa viris.
Tu benè caquetas, devisas, seu benè parlas.

AD SUAM GARSAM. 77

Vellem in compagna semper adesse tua.
Quando ego te video corpus, se forte reveillat.
Inartillare tu mea membra facis.
Gemmea perla bona, mea dulcis amasia bella,
Affer opem misero tu mihi sola potes.
O! virgo misere mei, misereris amantem,
Effice me meritis tempus in omne tuum.
Vivere cum poterit sine te modatus Arena,
Ad fontem Xanti versa recurret aqua.
Illa die, qua te video, sum totus alegrus,
Tristitiam omnem tu refugire facis.
Le jour que ne te voy, je suis mal à mon aise:
Est mihi tunc anno longior illa dies.
Tempora si numeres, bene quæ numeramus amantes,
Non venit, ante suam nostra querela diem.
Follus ego maneo de te, gentissima garsa,
Si non me abbrasses, cogar amore mori.
Tu me invitasti nimium nimium per amorem,
Tropæas est noster impegolatus amor.
Me desbauchat amor, & sensum perdere cogit,
Unquam quid deceat, non videt ullus amans.
Per las carrerias vado perdendo lo tempus,
Nunc huc, nunc illuc trotilat omnis amans.
Et nisi sim tecum non vult pausare la gamba,
Tu labor es totus, tu requiesque mea.
Ullus amorusus, nunquam bene celat amorem,
Eminet indicio prodita flamma sub.

Propter amoretas, de te sum fortè maladus : nolle V.

Et nisi spem dederis, sum moriturus ego.

Ergo mihi dona, de facto dulce secorum,

La charitate tua, me relevare potest.

Inter amorfos, garfa est medicina doloris,

Sic sine te nunquam ritè guaritus ero.

Ullus amor Veneris, non est medicabilis herbis,

Illum sanare femina sola potest.

Dulcis, amica, precor te, quantum dicere possum,

Fac fit amorfus semper Arena tuus.

Non facias illud, quod vulgus sæpè recontat,

Successore novo tollitur omnis amans.

Et quamvis placeant alii, tamen esto fidelis,

Est virtus placitis abstinuisse bonis.

Femineum genus est certè variabile multum,

Et levior foliis femina sæpè manet,

Rara fides hodie, tantum trumparia regnat,

Parva solet magnis rebus inesse fides.

Fictus amor plures garfarum trompat amantes.

Est mundus plenus fraudibus atque malis.

Ore sonant aliud, aliud sed mente repensant,

Est rarus nostro tempore verus amor.

Femina per multos nunc accaparat amantes,

Trento calegnayres una puella tenet.

Deficit ambobus, qui vult servire duobus,

Ergo me tantum, semper amare velis.

Inter amorfos omnes est regula certa,

AD SUAM GARSAM. 79

Non benè cum sociis Regna, Venusque manent.
Contra me unquam nec sis corrosata, falota,
Quamvis per populum, publica fama volet.
Quando inimiciæ sunt grandes inter amantes.
Post grandas fognas grandior extat amor.
Tempore passato, quando fognavimus ambo
Tout despecatus atque maladus eram.
- Verus amor garsæ non est unquam sine crienta,
Ne tibi displiceam formido semper ego.
O! Deus in quantis animus vexatur amantis
Gayas garsetas semper habere cupit!
Sana, precor, semper mea sis gorriera garfa!
Nos simul & jungat præstiter ipse Deus.
Mathusalem nobis & rursus, deprecor, annos
Afferat omnipotens, omnia vota quoque.
Tanquam fata finent me deportare per orbem
Vivet, crede, meo nomen in ore tuum.
Sum tibi, semper ero semper servire paratus.
Omnia sunt jussis, subdita nostra tuis,
Grandem perdonem gagnabis de Paradiso,
Si tu me facias corpus habere tuum.
Hoc tibi secretum tantum pro fine revelo,
Attis barratis omnia vincit amor.
Si de secreto vis plus parlemus amica,
Nil mihi rescribas, attamen ipsa veni.
Sis memor, oro, mei, mea gentilissima бага,
Perpetuò vivas, o! mea perla vale.

LUDOVICUS RAYNERIUS INSULÆ

Martici studentibus, nepotique suo Alexandro Riberto tabellioni, ac Domino Jacobo Bargerio, suisque intimis amicis, Petro & Mattheo, ac Bartholomæo Arenæ, Soloriensibus, Epigramma.

O ! Bragarde, volens dansandi prendere leges,
De guerris bravis plurima scire quoque,
Libro fac studeas ex totis viribus isti,
Quo duce per dansas tu citò doctus eris.
Perdocet iste liber perfectè currere branlòs,
Bragardas guerras dicit Arena quoque.
Lucanum semblat qui Martis praelia cantat:
Tam bene de lingua guerregiare sapit.
Ex nimio risu forsaberis ipse cacare,
Fringando versus, quando videbis eum.
Est finus rustrus, finus marchandus atque,
Pro garfis exstat fortè rufatus homo.
Laudes innumeras de nostro rege recontat,
Laudando Françam, conciliūque suum.
Quot gentilleffas hic noster contet amicus,
La mea non posset musa referre tibi.
Hinc habeas igitur semper volveque libeillum
Et tua persona semper alegris erit.
Perpetuò nobis Christus conservet Arenam,
Dansarum enim lo Capitanus erit.

ANTONIUS ARENA SOLORIENSIS

*ad magnificos omnique laude dignissimos
legum Doctores, Dominum Petrum Cassaing,
& Dominum Arnaldum Contadis, Narbo-
nenses, indigestum Epigramma.*

JAM redeunt lassæ brumali tempore Nymphæ :
Jam fastiditas, despice bruma, nives.
Jam jam prata virent : jam jam sacra flumina rident.
Cypria jam tenat carbasa lata Venus :
Antra canunt, resonant silvæ, jam florida rura :
Profert divitias aurea terra suas.
Jam gaudent sacris Nymphæ colludere in antris,
Exsulto nostris sic resonare sonis.
En ego concepi pigro sub frigore versus,
Qui doceo tardus ritè movere pedes.
Si vacat indignis præbere cantibus aures,
Nunc placida nostros sumite fronte sales.
Arte docent choreas perfectè currere rectas,
Utque rotet dextra grata puella manu.
Doctores agitate precor, mea carmina justo,
Judicio : variis non caritura lupis.

IDEM ANTONIUS ARENA,
ad magnificum utriusque juris Doctorem, Hebraicè, Græcè, & Latine peritissimum dominum Petrum Cateli, sacri Palatii Tholosani Referendarium, clarissimique Senescalli consiliarium Epigramma.

SALVE, Cæsarei Doctor celeberrime juris,
 Cui jus Pontificum docta Minerva dedit.
 Hac duce gorgoneos haussisti fonte liquores
 Musarumque chorus plurima dona tulit.
 Te docuere omnes Musæ virtute parentes,
 Ingenium laudat docta Tholosa tuum,
 Faustos decoras omnes virtute parentes,
 Et patriam totam, progeniemque tuam,
 Accipe, quæso, meas guerras, danas quoque gayas
 Quas dabit in lucem nostra Minerva modò.
 Si tuus incultum quicquam nunc lusit Arena,
 Parce tuo servo, docte Catele, yale.

FINIS.

REMIGII BELLEAU

POEMA

MACARONICUM

DE BELLO

HUGUENOTICO.

TEMPUS erat quo Mars rubicundam sanguine spadam
Ficcarat crocco, permutaratque (a) botilla,
Ronsabatque super lardum vacuando barillos,
Gaudebatque suum ad Solem distendere ventrem,
Et pottæ horridulum Veperis gratare pilamen,
Vulcanique super pileum attaccare penachium,
Nam Jovis interea clochitans dum fulmen aguisat,
Et resonare facit patatro patatacque sonantes
Enclumas, tornat candens dum forcipe ferrum,
Martellosque menat, celeres menat ille culatas,
Et forgeronis foriat duo cornua fronti.
Sic tempus passabat ovans cornando bon-homum,
Artes oblitus Solis, divanque bravadas :

(a) Bouteille.

Non corcelletos, (a) elmos, non amplius arma,
 Nil nisi de bocca Veneris Mars basia curat,
 Basia quæ Divos faciant penetrare cabassum.
 Omnia ridebant securum; namque canailla
 Frantopinorum spoliata, domumque reversa
 Agricolam aculeo tauros piocare sinebat,
 Et cum musetta festis dansare diebus
 In rondum umbroso patulæ sub tegmine fagi:
 Denique pastillos parvos, tartasque coquebat
 Pax cœlo delapsa, novam sponsando brigatam.
 Cervellos hominum ecce venit piccare (b) tavanus
 Hunc muscam guespam veteres dixere vilani:
 Ecce venit, veniensque replet tinnitibus urbes,
 Infernus quid sit, Paradisus; quidve Diabulus,
 Quidve fides, quid Religio, quid denique cœlum
 Omnes scire volunt per Psalmos, per Catechismos,
 Omnibus æternæ fitur spes una salutis;
 Incagant primum Papæ, rubeisque capellis;
 Evesquis, Prêtris, parvos semando Libellos,
 Suçratîs populumque rudem amercando parolis,
 Post ea sancta nimis, sed garrula Prædicantûm
 Turba subit, qua turbidior non visitur usquam,
 Infernum turbavit enim cœlumque, Solumque,
 Et dedit innumeros flammis & piscibus escam;
 Nec pluris faciunt Pantouflam Sacro-sanctam,
 Quàm faciunt veteres rognosa in calce favatas.

(a) Heaumes,

(b) Un taon, (c)

Ah ! pereat , citò sed pereat miserabilis ille
 Qui menat in Francam nigrâ de gente Diablos
 Heu pistolliferos Reistros , traistrosque volores ,
 Qui pensant nostram in totum destrugere terram ;
 Nunquam visa fuit canailla brigandior illâ ;
 Egoriant , homines spoliant , forçantque puellas ,
 Nil nisi forestas (domicilia tuta brigantùm)
 Cherchant luce , tenent grandes sed nocte caminos :
 Blasphemare Deum primis dldicere parollis.
 Arrestant homines , massacrant , inque rivieras
 Nudos dejiciunt mortos , pascuntque grenouillas ,
 Pistolisque suis faciunt tremblare (a) solieros.
 Stellarum mala razza virum bona falsa Diabli ,
 Semper habent multo nigrantes pulvere barbas ,
 Semper habent oculos colera , vinoque rubentes ,
 Lucentes bottas multa pinguedine lardi ,
 Et cum bandiera longos sine fine (b) capellos
 Nigra quibus pendet castrati pluma caponis.
 Non (c) guardant unquam drito cum lumine quenquam ,
 Sed guardant in qua magasinum parte gubernet
 Sive ferat bursam pourpointo , sive bragueta.
 (d) Reliquias rapiunt , Mitras , Crossasque doratas ,
 Platinasque , Crucesque , adamantas , jaspidas , aurum ,
 Veluceas cappas , & totum mobile Christi.
 De magnis Festis , de vivis deque Trepassis ,

(a) Les hommes seuls.

(b) Chapeaux.

(c) Ne regardent.

(d) Les Reliques des Saints.

Altare , Christum spoliant ; Calicesque rapinant ,
 Eglifas (a) Sotosopra ruunt , murosque ruinant ,
 Petra super Petra vix una , aut altra remansit.
 Omnia Sanctorum in pieffas simulacra fracassant ,
 Incagant Prêtris , monftrantque culamina Christo.

Dicam ego fufpirans oculis lacrymantibus omnes
 Horribiles cafus quos in facajamine vidi.
 Vidi Sampietros , Crucifixos , Virgo-Marias ,
 Sebastianos , laceros crudeliter ora ,
 Ora , manusque ambas , populataque tempora raptis
 Auribus , & truncas inhonefto vulnere nares.

Heu pietas ! eheu ! facris compaffio rebus ,
 Omnia diripiunt unglisque rapacibus ipfa
 Condita de Chaffis brûlant offamina ruptis ,
 Aut pro Karefmo canibus rodenda relinquunt ,
 Testiculos facros Prêtris Monachisque revellunt ,
 Deque illis faciunt andouïllas atque bodinos ,
 Aut cervelaffos pratico de more Milani ;
 Taillant auriculas , collo faciuntque catenas ,
 Et fine razoïero raclantque lavantque coronas ,
 Quam marquam vocitant , major quam beftia fecit.
 Unctos efcoriant digitos , merdantque Brevierum ,
 Et fœcunda premunt tractis genitoria cordis ,
 Ut dicant ubi fcutorum requiefcat acervus ,
 Factus de Miffis , de Vefpris , deque Matinis ,
 De Christo , altarifque bonâ de Mefle coactis

(a) Sans deffus deffous.

HUGUENOTICUM. 87

Heu poveros mortos de hieris deque sepulchris
 Tirant effosum ut possint pillareque plumbum.
 Spavantant homines oculis, Goticisque parollis,
 Et cum Goth, Stroph, Trint vivos mortosque fatigant.
 Hoc solamenter dicam; vidi ipse brigatam
 Prêtrorum, Templi visis in limine Reistris
 Concagare suas nimia formidine bragas:
 Namque alii furnos, alii subiêre latebras
 Marineras, caveas, puteos, atque antra ferarum,
 Et fugère procul Mistâ Vesprisquæ relictis,
 Ut timidè fugiunt, viso falcone, canardi:
 Nil illis troppo calidum frædumve Diablis,
 Omnia conjiciunt correctis atque cavallis
 Chaudrones, pintas, plattos, resa (a) calda, salieras,
 Landieros, bruchas, lichefrittas, pottaque pissos,
 Aenea, cuprea, ferrea, denique totum
 Unum omnes mestierum agitant quo vita paratur,
 Cuncta volant, ventremque replent de carne salata
 Edocti plenis animam tirare botillis,
 Et bene composito rictu imbroccare barillos.
 Hei mihi! quod vinum Francum tam vasta lavarit
 Ora, siti æternâ flammisque voracibus usta:
 Ite, ite ad Rhênî fauces sitibunda propago,
 Perpetuosque ignes liquidis exstinguite lymphis;
 Ite exsiccatis vindemia cara tonellis,
 Ite, nec in nostrum tam dulce recurrите vinum.

(a) Réchauds.

Festa dies aderat Martini semper equestris,
 Cujus læva tenet chlamydem, præmit altera spadam,
 Hic cavalierus eques gallanditer usque cavallo
 Infidet, auratis bardis panochisque superbo,
 Piaffam inter sanctos faciens, semperque paratus
 Partem mantelli stopiato scindere Diabolo.
 Hæc quisque in cheram se se diffundit amicam,
 Namque omnes agitant convivia læta, probantque
 Dolia percando caveis nova musta reclusis,
 Istam namque diem passant genialiter omnes
 Cum Masquis centum, centumque Momonibus auctum.
 Festa sed infesti infestantur sacra (a) Mâtini.
 Nam quis erit verè caldum qui dicet alarmum,
 Cum mollinorum, populo tremblante, rotantes
 Plus centum tremulis flagrant ignibus alæ,
 Curritur ad clochas don don quæ sæpe frequentant,
 Tocsinumque sonat timidi trompette vilani,
 Et tamborinorum plan, plan, fararanque tubarum
 Auditur per totam urbem, fit clamor, & ingens
 Fit strepitus, populusque volans rareforqua frequentat,
 Pars animosa ruit, merdat pars altera bragas,
 Pars sentinellas ponit, guardasque redoublat,
 Merces quisque suas retrahit, ferratque bôssiquam,
 Et soudos ferrat veteres, ferratque culamen,
 Merdosas ferrantque nates animositer omnes,
 Sunt qui Mosquetos, colevrinas, passavolantes

(a) Mâtins.

HUGUENOTICUM. 89

Supra Parrapetos : casamattas , atque viperôs
 Braquant , ut possint flammâs depellere flammis.
 Sic ita formicæ vadunt redeuntque frequentes
 Victum portando spallis pro tempore fredo ,
 Feruet opus , populusque niger nova grana soterrat.
 Briga fit armati populi , timor arma ministrat ,
 Qui portat brocham , qui lancam , qui javelinam ,
 Hic pertusanam , spadam , grossosque petardos
 Vestitos rouillâ , & cargatos ante mil annos.
 Hic barras aptat portis , armatque fenestras ,
 Magnis saxorum cumulis petrisque quadratis
 Et centum gressis , lanternis , postâ-que-pissis ,
 Quadrupedum jaciunt argentea ferra pavorem ,
 Moteque San-georgi coursieris atque rocinis
 Nocturnos guettos plateas galopando subintrant ,
 Donec fit jorâus quo non journalior alter.
 Quod si iterum redeat , cives iterumque laceſſat ,
 Seditio inficiens mutino brouillamine Françam
 Forte quid expediat socii jam quæritis , istam
 Linquamus profugi patriam , natosque , lareſque ,
 Fava lupisque rapacibus atque brigandis ,
 Soulieris poudram secoiiemus , abire necesse est :
 Quo nos cunque ferent plantæ , quo pontus & aër
 Nos vocat , ad ventum plumam jiciamus amici ,
 Sed juremus in hæc , Currant prius in mare cervi
 Et pisces boscos habitent , & flumina catti ,
 Et Nostradamæ prius altas Sequana turres
 Exuperet , prius agna lupos lanietque feroçes ,

Quàm nobis redeat redeundi sola voluntas,
 Hinc procul, hinc igitur, procul hinc fugiamus amici
 Inque novas terras, Bresillum, seu Calicutum
 Migremus subito fatis melloribus acti;
 Albanos, Arabas, Parthos, gentemque Morescam,
 Perliferosque maris campos, Indosve petamus,
 Qui procul hinc habitant extrema culamina mundi;
 Turget ubi semper muscatis una racemis,
 Floret ubi semper Muguetta, canella, Giroflus
 Magnaque fromajo fresco montagna liquefcit,
 Albescunt ubi lacte novo cita flumina semper,
 Et mouchæ mellis passim sua mella repandunt;
 Hic truncis ubi Burra fluunt Vanuæa cavatis,
 Somnus ubi dulcis, requies ubi semper amœna,
 Prædica nec certis signoribus atque pieris
 Suffarcita novum sparfit sæcunda venenum,
 Nec Catechismus adhuc nigri farina Diabli
 Seditiosa nimis, nec herba nefanda ministri,
 Qui manibus cunctis oculos ad sidera drifunt,
 Et male pegnatam portant in pectore barbam,
 Ora melancholico pingentes illita plumbo.
 Troublarunt nondum mutino troublamine gentem,
 Calvinus nec Beza suæ duo vulnera terræ,
 Qui semaverunt pestem cancrumque tenacem,
 Felici nondum posuere cubilia terræ,
 Terræ, ubi Lutheros Zuingleros, Anabaptistas,
 Albigeos, Nicolos, infanda nefandaque terris
 Nomina, Huguenotico nunquam satiata veneno

Est audire nefas : illic namque omnia rident,
 Ridet humus , rident pueri , ridentque puellæ :
 Illic namque canunt canfones atque fenetos ;
 Miscendo preffim luctantibus humida linguis ,
 Oscula difficili faciles in amore ministros.
 Hic lauros agitant verdos , herbasque novellas
 Venticuli molles , trepidi sufflaminis aurâ ;
 Illic verdetes fagi , cedrique , pinique
 Largos protendunt ramos , herbasque fugaces ,
 Non ibi villani socco cultroque fatigant
 Arva , jugo indomiti subeunt nec colla'juvenci.
 Semper enim non cultus ager sata læta raportat.
 Non ibi spinosis buiffonibus atra tumescit
 Vipera , nec colubræ pando ventramine repunt :
 Semper tibi sed grata quies & plena voluptas.
 Non ibi brullantur nimio caldore Leonis
 Arva , nec urenti de Sole crevata fatifcunt :
 Nulla gregi clauclata nocet , fallaxque veneni
 Herba , nec incauto nocet hic Sorciera maligna.
 Semper ibi ver perpetuum , femperque moratur
 Alma quies , par imperium , forsque omnibus æqua ,
 Pluraque felices mirabimur ; hic ubi femper
 Temperies æterna manet , coelique , folique.
 Ergò migremus focii ; nam Jupiter illam
 Secrevit nobis Patriam , fimul atque recenti
 Aëre dehinc multo roüillavit sæcula ferro.

FINIS.

MICHAELIS MORINI

GRANDISSIMI VIRI FUNESTISSIMUS

TREPASSUS.

CARMEN MACARONICUM.

EST juxta nostram grandissimus ormus Eglisam;
Plebs païsana suos ibi plaiditura processus
Convenit, ut cunctos demelet Mairus affairas.
Illic æstivis etiam brulante diebus
Sole, ramassati juvenes, quæis primula mēto
Jam jam barba frifat, relevata veste reponunt
Herbibus in viridis fessas, largum que sub ormo
Tournali in rondum ludunt charmantia chartis
Vina. Regardantes amoroso Inmine circum
Stant filia, generum que optant sibi quemque amantem.
Bellaque tunc Maïri soboles cui septima nondum
Ætas bis fluxit, badinat furtimque decorum
Quem ardescit, cujus brulatur amore, jouantem
Nunc frappat, nunc veste trahit, nunc pinfat Alexim.
Se levat impatiens juvenis, badinamque snarum
Girantem & se se comitum post terga cachantem
Attrapat, audacisque scelus castigat amico
Supplicio, roseos iterumque iterumque Naneta
Embrassans vultus; simulata fronte repouffat

Bellula, quam cuperet semper dare fripona poenam.
 Interea ludum finissant, gagnataque chartis.
 Bellè potant à *tire la rigo* petulantis iacchi
 Munera, deinde hilares violo resonante gavotas
 Gaillardis trepignant pedibus, tapotant que frequenti
 Saltu tremblantem lourdo sub pondere terram.
 Ormi in extremo nidum pia garrula bonto
 Percherat : dominum sæpe hæc diablessa prechantem
 Troublabat parochum, vilenisque erat osa jugentis
 Ora Mairi, tum etiam etronis operire clientes.
 Sæpe avidos etiam trompavit fœda bibrones
 Dum chiat & calidis remplissat pocula merdis.
 Tandem derniero numerosa cohûa Dimancho
 Se assemblet, perchisque tachat, si forte per *en l'air*
 Exfugare piam poterant, nidumque dechirant.
 Arduum opus : Micheli solo cui fata Morino
 Triste reservabant decus ; hurlamenta crientum
 Audiit, & totis ut cervus currit iambis.
Tantapatan resonat fabolâto sub pede tellus,
 O ! ciat, o ! focii quæ vos furiosa prenavit
 Stultitia ut nostrum fracassetis perchibus ornum,
 Omnis homo cherchendus erat cui grandia tantum
 Entreprendre licet, moisonas abbatare volucrum.
 Quis cum terriblo generosia vina Morino
 Vestrum audet pariare quod hanc montatus in ornum,
 Babillardarum ruinabit testa piarum ?
 Dixerat, atque *d'abord* chopinam charmantis iacchi
 Grancelaus pariat ; tum vaillantissimus Heros

94 MORINI TREPASSUS.

Sub pileum retroûssans crinem sabotosque dechaussans
 Vestem deshabet, grandi signat tum cruce frontem,
 In manibus crachât, læto pede grimpat ad ornum,
 Omnis homo, quo te tua nunc vaillantia portat?
 Quid certam chercherare prestat te in arbore mortem?
 Ergo voce tua non plus resonabit Eglise
 Vouta, nec ad nostrum cantabis *sol-fa* pupitrum?
 Quis post hæc agreabilibus *dir-li-di-din-don*
 Clocharum nostras sonibus charmabit oreillas?
 Siste rogo, atque meis te redde, Morine, prieris.
 Proh! Deus, ad quæ non mortalia pectora pouffât
 Bacchi sacra fitis! Parochi parochæque, precesque
 Arretare ipsum nequeunt; verum ocius ormi
 De brancha in brancham pergens grimpare, solum
 Attrapat & tota superminet arbore victor.
 Tunc solita entieras subvertere dextra foretas
 Arripiens nidum dechirat, sobolem que pïarum
 Envoiat ad Diabolum. Statuunt sed fata quod inde
 Suivabit Michelus. Ramo tunc fortè sedebat
 Vermibus intus rongato sub cortice pulchro;
 Cumque suo reliquæ gloriantes pondere branchæ
 Portassent Heroëm, cassat illa; sedensque Morinus
 Ex arbore cadit & clunes subvertit Olympo.
 Hurlat oh! oh! païsana cohors, junctisque priantes
 In cælum recriant manibus, sed frustra: Morini
 Tombantis caput & collum gribouillantur, ejusque
 Cuncta rabotofo fracasantur membra paveto,

FINIS. 6 MA 50